

ORJUNA

NACIONALISTIČNI ORGAN.

NAROČNINA: za Jugoslavijo: za tri mesece 12.— Din.; za celo leto 48.— Din.; za inozemstvo je dodati poštino. Oglasi po ceniku. — Posamezna številka stane 1 Din.

IZHAJA VSAKO NEDELJO!

REDAKCIJA IN ADMINISTRACIJA: Arena Narod. doma. Rokopisi se ne vračajo. — Anonimni dopisi se ne sprejemajo. P. R. T. PLAČANA V GOTOVINI!

Naš pokret zmaguje.

Ni preteklo še pol leta, odkar se je med nami pojavila ideja, združiti vse branitelje jugoslovenskega edinstva v organizacijo, ki bi zajela povodenj plemenskega separatizma. Nastopili smo v najbolj kritičnem času. Demagogija in besno strankarstvo je bilo doseglo vrhunec in zdelo se je, da trešči naša mlada država in z njo vse pridobitve našega osvobodjenja v prepadi, iz katerega ni rešitve.

Naša neorijentirana inteligenca, ki so ji mase vsled njene nedelavnosti in nesposobnosti zrasle čez glavo, je naš pokret odpravila z nasmehom prezirne superiornosti. Otročji idealizem, nesodobni nacionalizem, vročeglavo navdušenje dijaških let, neresnost nezodgovornih ljudi so nam očitali z leve in desne. Zamolčati so nas hoteli s početka. Ker pa krapi našega ribnika le niso mogli mirno dremati v blatnih globinah in so jih orjunaške ščuke vedno in vedno grizle, so začeli v svoji onemogli dremavosti otepavati okoli sebe. Vsula se je ploha negotovanja na Orjuno. Godilo se nam je, kakor Cankarju, ki so ga recenzentje sprva dobrohotno, potem strogo in v roditeljskem tonu in slednjič naravnost s prostaškim zmerjanjem skušali spraviti s prave poti.

Tudi Orjuna ni krenila za las od začrtanega pravca. Na porogo je odgovorila z delom, na roditeljsko svarjenje s pospešnim organiziranjem, na prostaštvo s skeletnimi udarci. Vedno bojevit, vedno visoko dvigajoč napredno idejo, socialno pravičnost in narodno edinstvo, daleč od vseh strankarskih prepričanj, si je Orjuna zbrala armado 10.000 zavednih članov. Njeni nastopi v javnosti so prebili led. Ljudstvo in mladina, ki pristopa kompaktno na našo stran, sta oživila in okrepila naše vrste in že je tudi »inteligenca« začela uvaževati naše delo, videč, da nastaja faktor, ki bo težko pal v račun.

Fašizem so nam očitali in plačance so nas imenovali, mi pa smo vedno s ponosom poudarjali: Za denar nismo naproday, naše delo je

posvečeno samo domovini, državi in naciji! Kje je stranka, ki nam je dala samo en dinar? Fašizem se je rekrutiral iz samih zločincev, propalci in plačancev, ki so za nasilstva vlekli mastno dnevno mezdo. Naši člani pa so si naprtli s početka tako odločno orjunaštvo iz čistega idealizma. Mesto mezde, članske prispevke, mesto ugodnosti, delo in zasmeh z vseh stran! Kje je stranka ali organizacija, ki bi tako strogo čuvala svoj ugled, kje je organizacija, ki bi morala svoje občne zbornice voditi med večjimi težavami in z večjimi stroški? Katero društvo izključuje člane javno in pod tako strogim kriterijem?

Tovariši, naša ideja zmaguje, naša požrtvovalnost ruši vse ovire, naše delo poraja sadove! S ponosom lahko zremo na pot, ki je za nami, z najlepšo nado lahko zremo v bodočnost, ki je naša. Sedanjost pa zahteva od nas še vedno trdega in vztrajnega dela. Naša armada mora doseči najmanj desetkratno dosežanje števil, ki smo ga te dni prekorčili, da bomo lahko nastopili za obrambo domovine in edinstva proti vsem in proti vsakomur. Niti trenutka ne smemo zamuditi, da nas dogodki ne najdejo nepripravljene.

Iskren sporazum v vseh točkah našega programa in taktike z junaki čelniki nam je okrepil stališče in hrbenico v Beogradu in nam pripomogel do ugleda med brati Srbi. Opravičeno smemo upati, da se tak sporazum, ki se zanj živahno dela, sklene kmalu tudi z Narodno obrano, borbeno organizacijo Srbije. Naše vrste se strnejo kmalu v tesno falango in čez malo časa bomo imeli krepko neprekinjeno fronto braniteljev narodnega edinstva od Triglava do Bitolja pa od Drave do Adrije. Naj pride karkoli naša fronta bo stala in že se bliža dan, ko zaukažemo separatistom: Dosti, ako so vam mile glave!

Naš dan se bliža, Orjuna, na prejel!

ALES POTOČNIK:

Samoupravna ideja s slovanskega vidika.

Pod tem naslovom je priobčil »Slovenec« dne 13. t. m. članek, ki jasno pravi, da so naši separatisti absolutno desorijentirani in da je vsak separatist ideolog zase, vsak si po svoje predstavlja pot, ki jo naj naše pleme zavzame po ujedinenju l. 1918.

V našem listu smo že obravnavali koncepcijo rektorja g. dr. Ušeničnika o treh kulturnih edinih in dokazali njeno neutemeljenost, tudi koncepcijo vseuč. profesorja g. dr. Gavazzija o štirih samostojnih narodnih jugoslovanskih smo podvržili kritiki, ki je tudi ta ni vzdržala. Uvodni članek »Slovenca« pa postavlja zopet dve novi koncepciji, ki se bomo pečali z njima v naslednjih vrsticah. To sta koncepciji: vseslovanska sinteza ali vsaj združitev Srbov, Hrvatov in Slovencev z Bolgari. Moramo priznati, da separatistični ideologi nimajo sreče; tudi ti dve novi koncepciji vsebujejo pomanjkljivosti, da ju ne bo težko ovreči.

Predno pristopimo k meritorni oceni članka, smatramo potrebnim naglasiti dvojne dejstve, ki nista v zvezi s člankom samim, ki pa sta zanimivi, da jih je vredno pribiti. Članek ugotavlja »dejstvo, da bi združitev (naših treh plemen) pomenila zopetno zaslužjenje Slovencev in Hrvatov«. Ta ugotovitev že sama govori proti vsakemu separatizmu in se glasi, kakor bi jo napisal kak »centralist«. Druga zanimivost pa je, da članek patetično

no sprašuje: »Kateri Slovenec teži za razdruženjem, ki bi Slovenijo izročil v plen Italiji.« Mi odgovarjamo: Vsi klerikalci teže za razdruženjem. Njih geslo je bilo 18. marca »proč od Srbov!« Kar pa se tiče drugega dela vprašanja, ugotavljamo, da naše ljudstvo noče ničesar čuti o Italiji, da pa klerikalni inteligenci ta misel ni tuja. Ime odličnega klerikalca, ki se je tako izjavil, na razpolago!

Povrnilo se na meritorni stran članka. Pisec odklanja jugoslovansko samo zato, ker se v njem baje ne stremi k višji vseslovanski sintezi. Ta očitek jugoslovanskih nacionalistov ne more zadeti, ampak pada nazaj na »Slovenca«. Kako je slov. klerikalcu mogoče vseslovanska sinteza, če je njemu vera bistvo narodove individualnosti? Kako naj se razume sinteza versko intrinzičnega slov. klerikalca s »krivoverskimi« Rusi, Bolgari in Srbi, da ne rečemo z našimi Muslimani, z našimi in s čehoslovanskimi evange-likami? Saj vemo, da je SLS polpreteklega časa gojila stike samo s Hrvati in Poljaki, ki so katoličani, nje- no vseslovanstvo se je razprostiralo samo na katoliške Slovence. Pisec članka tedaj le še ni ugasnila zadnja iskrica narodnostnega paganstva pod vseživljajočo vodo katoličanstva, sicer bi se ne bil izpozabil, da kliče po kulturni sintezi vsega Slovanstva. Radi ugotavljamo to, ker vemo, da je tudi med pravimi katoličani dosti Slovanov,

ki jih hudo vznemirja autiteza Rim-Moskva.

Zal nam pa je, da je ta klic po vseslovanski sintezi »Slovenca« samo hipokrizija. Kajti on noče postopne sinteze preko jugoslovanstva v vseslovanstvo. On noče jugoslovanske sinteze Srbov, Hrvatov in Slovencev, potem teh treh z Bolgari in tako po vrsti do vseslovanstva. Prvo etapo sinteze hoče preskočiti, ker mu politični položaj ne dopušča, da bi se zanj ogrel. Pač pa klerikalci vedno in vedno naglašajo takojšnjo sintezo z Bolgari. Ta zahteva pa je zopet hinavstvo in gnusen prijem strankarske politike. Ako napravimo drugi korak pred prvim, zidamo utrdbo na pesek in ne samo, da druga etapa ne bo dosežena, še prvo bomo onemogočili. V tem pa je ravno klerikalno hinavstvo, onemogočiti ujedinenje Srbov, Hrvatov in Slovencev s pritegnitvijo Bolgarov.

Sumljivo je, da se slov. klerikalci ogrevajo za Bolgare, preko Srbov, ki so nam po jeziku bližji, s Hrvati pa imajo celo jezikovno skupnost. Da so si med dvema »krivoverskima« narodoma izbrali baš Bolgare za ljubljence, ki morajo na vsak način v skupnosti jugoslovanske, je vzrok na dlani. Današnja neslovanska orijentacija (čitaj Holecak!) bolgarske inteligence in njena blazna mržnja do Srbov bi bila zanesljiv porok, da bo država SHS + B pol ure po združitvi razpadla v svoje sestavne dele. To pa je cilj klerikalcev, ker hočejo zadeti Srbe v živo. Hočejo, da bi pri razdružitvi Bolgari odnesli Macedonijo, Hrvatoma pa pomagali ohraniti si Srem, Hercegovino in Dalmacijo ter si pridružiti Baranjo in del Bačke. Ostanek bi dobili Rumuni in Madžari, da privolijo v tako delitev. To je namen klerikalne jugoslovanske sinteze. Tega pa biti ne more. Srbi so hrbenica naše države, oni so jo stvorili, oni so nas osvobodili, njim gre prvo mesto. Proti izkoriščanju in zatiranju prečanov po klerikarski porodici pa je forum naša skupščina in tega foruma se klerikalci ogibljuje z vnebo ki bi bila vredna boljše stvari. Korupcija v državi, ki je ni v preku nič manj ko v Srbiji, se da zatreti samo iz parlamenta. Klerikalci hočejo zmagovito Srbijo reducirati na obseg pred prvo balkansko vojno. Njih žrtve in junaštva, ki enaki ne pomenjajo kmalu zgodovina kakega naroda naj ostanejo brez uspeha in brez nagrade. Ne, pobožni hipocriti, še je tudi v našem plemenu ljudi, ki jim je hvaležnost čednost in spodobnost prirojena lastnost.

Jugoslovanskemu ujedinenju očita članek protislovansko tendenco, da si priznava, da so »separatni imperijalizmi slovanskih narodov le-te pogubili in še danes stoji na poti lepši bodočnosti Slovanov.« Ne uvidi, da stojimo na stališču integralnega ujedinenja SHS samo zato, da si v zajednici ustvarijo naša tri plemena lepšo bodočnost po tako britki in mukepolni preteklosti. Zato in samo zato smo za ujedinenje, ki bi ne imelo smisla, če bi se posamezna plemena lahko razvijala samostojno v narode.

Bombastično proglašja članek: »O jugoslovanstvu je mogoče govoriti le, če so vsi, Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari Jugoslovani in kot taki Slovani, če pa niso vsi skupaj solidarno Jugoslovani, potem ne vemo, kateremu izmed teh narodov pristaja jugoslovanski in konsekvencino, slovanski karakter! (Razpr. »Slovenec«). Cesar članek ne ve, to ve vsa naša javnost: Jugoslovanski in slovanski karakter pristoj Srbov, Hrvatoma in Slovencev pred Bolgari! Ne iz etničnih razlogov, ampak vsled njih neslovanske politike, vsled njih naglašanja, da niso Slovani, ampak Mongoli (Sa-

voy, Radoslavov, Gešov, Danev in drugi, kojih izjave smo citali v »Kambani«), vsled njih sramotnega pobratimstva z Madžari, Turki in Nemci, najhujšimi sovražniki Slovanstva! Evo, zakaj ne gre Bolgarom sedaj jugoslovanski in slovanski karakter. V tem oziru oni Slovincem, Hrvatoma in Srbov daleko niso ravni. Dvignili so orožje proti interesom Slovanstva in to spontano, rade volje, ne kakor Slovenci in Hrvati, ki so bili enostavno nagnani pod grožnjo smrti v Galicijo in v Srbijo. Naj se ne ugovarja, češ: po-

litika. Tudi v politiki morajo veljati principi najprimitivnejše dostojnosti! Bolgarski narod, ki sam ne dela politike, bi moral nastopiti proti zločinu inteligence. Naše stališče glede Bolgarov smo precizirali v članku na drugem mestu.

V zaključek naših izvajanj ugotavljamo, da so separatisti iznesli do sedaj štiri bistveno različne koncepcije, znamenje občutne neorijentiranosti in needinosti ideologov separatizma. Pričakujemo še nadaljnjih, da jih ocenimo v luči objektivnosti in dokažemo njih nemožnost.

Jugoslavija in Bolgari.

Značilno za brezglavost izvestnih naših in hrvatskih politikov je, da se na vse mogoče načine branijo ujedinenja treh naših plemen in da se branijo državne skupnosti ž njimi, obenem pa pri vsaki pripravi in še rajše nepripravi priliki zahtevajo priključitev Bolgarov v našo državno zajednico. Otročje početje, ki temelji samo na demagoški frazi in ki nima danes — rebus sic stantibus — niti najmanjšega predpogoja za možnost uresničitve!

Res je, da so Bolgari jezikovno ravno tako neprekinljivo zvezani s Srbi in Macedonci kakor ti s Hrvati in Slovenci ter da tudi bolgarščina spada v nepretrgano verigo jugoslovanskih narečij od Triglava do Soluna. Res pa je tudi, da so se tekom stoletij diferencirali od ostalih Jugoslovancev kulturno in jezikovno tako zelo, da oni danes, poudarjamo danes, nikakor ne nudijo onih predpogojev, ki bi jih usposabljali za sprejem v Jugoslavijo, kot državno in narodno enoto.

Kaj prozoren je namen naših in hrvatskih bolgarofilov: Otežkočiti, ali naravnost onemogočiti narodno edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev s pomnožitvijo separatističnega elementa. Novi separatizem bi imel tako virulenco, da bi naša država z njegovo pomočjo takoj razpadla v svoje predprekratne sestavne dele. Vedo ti politiki, kaj zahtevajo vedo pa to tudi nacionalisti. Najmanj toliko poznajo ti slednji Bolgare, kakor jih poznajo slovenski in hrvatski bolgarofili, zato opazajo da ima ta navidežno bratska zahteva naperjeno ost proti obstoju države in nič manj.

Vsled asimilacije močjih kontingentov mongolske rase se je bolgarska duša oddaljila od slovanskega čuvstvovanja tako močno, da bi bilo treba vzgoje par generacij v nasprotnem pravcu, da bi se ta prepada zagladil vsaj toliko, da bi bilo mogoče z obeh strani delovati za spojitve. Holecak poudarja to neslovansko duševnost, ki jo je sodobna bolgarska inteligenca pritirala do skrajnosti in s ponosom izjavljala, da bolgarski narod ni slovanski narod, da Bolgari ne spadajo v slovansko narodno zvezo, ampak da so v krvnem sorodstvu z Madžari, Turki, Fini in Tatari. Tudi antropološke razlike Bolgarov od ostalih Jugoslovancev (tudi od Macedoncev), ki jih navaja Niederle dajo misliti, da je obilna mongolska primes, ki je Bolgare fizično po telesnem sestavu ločila od ostalih Jugoslovancev, vplivala v znatni meri na njih psiho ter nam jo odtujila.

Holecak tudi poudarja brezmejni plemenski šovinizem Bolgarov, ki je v splošnem lasten samo Mongolom. Henri Barby, francoski časnikar, ki je bil v obeh balkanskih vojnah poročevalec »Tempsove«, poroča o grozovitostih Bolgarov proti Srbov, Grkom in Turkom, pripisuje ta grozodejstva mongolski krvi in psihi bolgarskega naroda. Barby navaja tudi jednaka opazovanja Nemcev in Angležev svojih tovarišev, ki so prišli do istih zaključkov.

Vsi ti poročevalci se čudijo ogromni razliki med psiho srbskega in bolgarskega vojaka. Tam veliko- dušnost srčna dobrot, nesebičnost in pravo individualno junaštvo, tu pa neizprosna krutost, koristljubje in elementarna hrabrost, izvirajoča iz psihologije mas, tako so označili ti poročevalci srbskega in bolgarskega vojaka in Barby citira te izjave ter jih podkrepljuje s številnimi primeri.

Dosedanje vedenje Bolgarov do ostalih Slovanov je bilo zelo nebratsko, do Srbov pa naravnost ostudno in izdajalsko. Za svojo pomoč pri osvoboditvi Drinopolja, brez koje bi Bolgari ne bili nikdar osvojili silne trdnjave, so želi Srbi lepo zahvalo: Bregalnico. Za nesebično pomoč, ki je po zvezni pogodbi niso bili dolžni, so dobili Srbi izdajalski napad, ki so se ga k sreči ubranili. Ob Bregalnici je bil postavljen temelj naši državi. Bregalnica pomeni prvi poraz Bolgarov v borbi zoper Jugoslavijo, ki je nastajala. Svetovna vojna je Bolgare pokazala še v grši luči. Dopustimo da je v sreč vsakega Bolgara pekla Bregalnica in netila srd proti Srbom. Ta mržnja je bila tako ogromna, da jim ni dovolila trezno premisliti in preudariti, na katero stran jim velevala pristopiti njih sacro egoismo. Osveteželjnost je zatemnila njih treznost in prevdarnost da so se temeljito ušte- li v računi. Trenuten uspeh je njih maščevalnost in krutost opustil, da so se znesli po mili volji nad nesrečnim srbskim narodom, toda prišlo je iztrezenje, poraz in onemogle revolucionarne trzavice. Vloga Bolgarov kot izdajalcev Slovanstva je tem ogabnejša, ker so vzdignili zločinsko svoje orožje proti ruskem narodu, ki je bil potoke krvi in nastal celo Bolgarijo s svojimi trupli za osvoboditev Bolgarov izpod turškega iga. Njih izdajalsko vedenje proti Srbom se da pojasniti z antagonizmom, ki je bil od pamtveka povod medsebojnemu boju, nikakor pa se ne da opravičiti njih postopanje proti Rusom. Tako črne nehvaležnosti ne pomeni ziopa zgodovina narodov in ta greh bo vedno neizbrisen madež na čisti bolgarskega naroda. Na ruski strani so še živeli osvoboditelji, ki so med mukami ranami in nepopisnimi napori osvajali Bolgare, takisto so na Bolgarskem še živeli sodobniki osvoboditeljske vojne, priče junaške požrtvovalnosti ruskega naroda ki so same občutile prokletstvo suženjstva in blagoslov svobode. Vnebovpijoče bolgarsko zlodejstvo je dobro označil Maksim Gorki v odprtem pismu na Bolgare ob njih vstopu v svetovno vojno na nemški strani.

Nismo proti združitvi z Bolgari, želimo si je in trdno upamo, da bo do nje prišlo. Nočemo pa preko Srbov sklepati prijateljstva s sosedom, ki je včeraj še moril in mučil Srbe huje ko Turci, Madžari in Švabi. To bi bilo izdajstvo ki so ga zročili samo klerikalci! Če se bo Bolgarija prerodila v duhu slovanstva, kakor so to hoteli Madžarov, Duhinjev in Konstantinov, potem jim je eo ipso odprta pot v narode

Jugoslavije, to pa samo s privolitvijo srbskega plemena, proti kojemu so se tako težko pregrešili leta 1912. in 1916. Slovenci in Hrvati nimamo pri tem besede, nam neposredno niso Bolgari učinili nikakega zla.

Modrost.

Maribor, 18. aprila.

Poleg drugih znamenitih specialitet v Mariboru je posebne vrste specialiteta tudi policija. Odkar stoji pod vodstvom višjega policijskega svetnika, nekdanjega avstrijskega rablja Kerševana, je prišla tudi med širšimi ljudskimi plastmi ob ves kredit in je le še objekt raznih šaljivih domov. Ta mož si domišlja, da je silno bistra glava, priboril bi si rad slavo Sherlocka Holmesa. V resnici pa je njegova sposobnost skrajno majhna. Dan za dnem odkriva nove strahne in krvave afeire, v vsakem kotu iztakne kakšnega zmaja s sedmimi glavami, ko pa naroči policiji, naj ga prime, se izkaže, da je bila samo mušica. Koliko nepotrebnih preiskav je že napravil ubogemu državnemu pravdniku, ko pa je hotel ta »sumnjence« obtožiti, se je izkazalo, da za to ni prav nobenega poverja. Tudi zakone pozna ta mož dobro: vsako stvar, ki mu ne gre v možgane, spravi pod kak poseben paragraf. Čeprav nima ta paragraf z dotično zadevo nobenega poverja, Naravno je vsled tega, da doživlja dan za dnem blamaže. Poseben napram Orjuni, katera mu strašno leži v želodcu, tako da ne more spati, naperja vedno svoje plesnive paragrafe sreče pa nima in nima. Ta presneta Orjuna ga bo spravila še ob zdravje. Kjer jo prime, se mu izmuzne. Včasih si po cele dneve domišlja, da jo že drži in tedaj je silno dobre volje in neprestano si gladi brke. Pa se Orjuna malo pretegne, raztegne peruti in — fira. Potem je Kerševan zopet ves potrt in obupan. Orjuna je ušla! Ob takih dneh ga morata spremljati proti domu kar dva stražnika in dva detektiva.

Kaj je bilo vse radi Cirilove tiskarne. Toda upal je, da se »duhovi umirijo«. On je namreč bil mnenja, da ima Orjuna tako kri, da se lahko razburi in potem umiri; komaj zadnje čase pričanja uvidevati, da ima ta bestija tako čudno kri, da se prav nikoli ne razburi in nikoli ne umiri, ampak da dela sistematično dalje kljub vsej njegovi jezi, kljub vsem paragrafom in njegovim strogim odredbam. Da, uvidevati je začel celo, da tudi s preiskavanji in z zaporom proti tej bestiji prav nič ne doseže. Te dni je rekel: »Ta Orjuna se ti kar naenkrat pojavi in kaj napravi in sicer tedaj, ko človek niti najmanj ne slutí, da se bo kaj zgodilo!« Novo in neizrečeno veselje mu je seveda napravila Slovenska Bistrica. Par dni po bistriških dogodkih je bil prepričan, da drži Orjuno že za rep in se mu nikoli več ne izmu-

zne. Sicer pa je stvar tudi res izgledala silno enostavno. Njegov lajbžurnal »Straža« je tako leno opisal ves dogodek, da ni bilo nobenega dvoma, da je mariborska Orjuna inscenirala ves dogodek v Slovenski Bistrici. Ta preklcana mariborska Orjuna, kakor da bi bila ona vrhovna oblast organizacije, ki obsega vso državo, kakor da bi ona lahko ukazala vsem slovenskim Orjunam, naj določenega dne pridejo v Slovensko Bistrico. Seveda so tudi Orjunaši vrgli bombo in ne nemurji, in sicer kdo drugi naj bi jo vrgel kakor mariborski. Seveda, saj je »Straža« celo vedela povedati, da so jo vrgli kar z avtomobila in vrgel jo je nekdo v usnjati sakniji. Ko pa se je g. Kerševan (kdo ga je neki samo tako priporočil v Beogradu, da so ravno njegovi modrosti poverili preiskavo?) s »Stražo« v žepu, v kateri je stalo vse tako lepo črno na belem, napotil na raziskovanje — je naenkrat postal potrt in zamisljen. Orjuna je zamahnula z roko, takrat ko je to najmanj pričakoval in je — pobegnila. Ja, dokazi, dokazi in priče, če bi se je te dale ustvariti iz ila kakor je Bog ustvaril Adama in Evo. V »Straži« je bilo tako lahko, v resnici pa je tako težko. Uboga modrost!

V soboto se je Kerševanova modrost zopet razveselila. Izvedela je nekod, da namerava orjunski lintver oddivjati nad Konjice. Kar tako je prišlo modrosti to v glavo in odredila je da se imajo zastražiti vsi izhodi iz mesta in prijeti vsi Orjunaši in razorožiti; v prvi vrsti se jim morajo seveda odvzeti bombe, granate, šrapneli in 42 cm kanoni. Orjuna pa ima boljša uspeha kot zajec in ona je slišala, kaj namerava njegova modrost, še predno je odprla usta. In ker je vedela tudi, da je poslala v »Narodni dom« vodjo detektivov g. Pavletiča, ga je šla pogledat in malo »poččkati«. Kljub vsem tem modrim ukrepom pa bi bila Orjuna vseeno lahko nemoteno odšla kamor bi bila hotela, ker ta lintver, ki ima kri, ki se nikoli ne razburi in nikoli ne umiri ima tudi pamet, ki je gotovo stokrat bolj prefrigana kakor pa Kerševanova ki je še starega avstrijskega sistema, ki že davno ni več moderen in ne odgovarja duhu časa, ki je rodil celo tako pošast kot je Orjuna. Da, če bi bilo vse tako kakor pravi »Straža« če bi se dalo to Orjuno tako zlahka zadaviti, kakor si predstavljajo Gobec, Gemeiner in Zrebot, kako bi bilo to lepo. »Die schönen Zeiten der Habsburger Monarchie« bi se kar čez noč zopet povrnil. Orjuna pa bo živela, rasla, se širila in bo nekega dne, ko Kerševan niti sanjal ne bo, zamahnula s svojim strašnim repom in pometla vse avstrijske korifeje v večno pozabljenje. Kerševanu se torej obetajo še težki dnevi. Njegova modrost bo čisto odrekla in kaj potem? »Vaterland in Gefahr!« Paragrafi bodo pomrli od lakote. Strašno! Dies irae, dies illa...

Toda šalo na stran! To kar počenja mariborska policija presega že vse mere, ako ne bo merodajna oblast izčistila tega anglijevega hleva, ki postaja dan za dnem večja nacionalna in državna sramota in ako ne bo napravila konca paševanju Kerševana in Pastevška potem bomo objavili o teh dveh izza avstrijskih časov take delikatese, da bo strmelja vsa Jugoslavija, kako je bilo sploh mogoče sprejeti ta dva v našo službo.

ADICIJSKE STROJE THE REX Co., Ljubljana.

Orjuna obeša klerikalce!

G. drž. pravnik na pomoč!

Samosrajčniki in smrkolini okoli »Orjune« — tako je naše uredništvo počastilo »Slovenec« prošle nedelje — so vendar enkrat izbežali črnega murna iz luknjice. Na članek »Amputacija« v naši zadnji številki se je pobožni »Slovenec« obregnil ob nas s sledečim psovaniem, da posveti s spodobno pobožnostjo Gospodov dan:

»Glasilo nekih samosrajčnikov, ki mu je ime »Orjuna«, priobčuje 15. aprila tega leta člančič, v katerem natančno SLS, da želi priti pod Italijo, in zaključuje svoje falotsko čenčanje s sledečim stavkom: »Če pa bi se klerikalcem posrečilo to izdajstvo, bo zmagovite Italijane pozdravil v Ljubljani na vsakem kandelabru obešeni klerikalce, materijal za bakljado pa bodo dala poslopja klerikalnih izdajnikov in zlasti »Jugoslovanska tiskarna«, ki to pot prvič me bo lucus a non lucendo. Naj bo sv. Jernej tudi vam enkrat patron!« — Mi sicer na te grožnje ne damo počenega groša, ker bi smrkolini, ki bi hoteli pri nas izvajati kakšno pobalinstvo, dobili nemudoma tak odgovor, da bi morali dati svoje hlače kar hitro v energično pranje bizoviškim pericam, vprašamo pa državnega pravdnika v Ljubljani, ali on še razume, čemu je država poverila tako dolžnost ali pa morebiti misli da zakon ne velja za izvestne liste? Orjunci naj pa vedo, da raste po naši deželi dovolj brezovega olja, da jih odpravimo, če nam postane njihovo početje prenemumno.

Toliko sirovosti že dolgo nismo čitali nikjer in prinašamo ta elementarni izbruh klerikalne duše v celoti, da bo javnost lahko primerjala način naše in »Slovenec« pisave.

Za naše grožnje tedaj Slovenecvi ne dajo počenega groša in naše »falotske čenče« bodo zdravili z brezovim oljem. Ej, junaki, zakaj pa potem kličete na pomoč drž. pravdnika? Zakaj pa se trudite dokazati, da ti »samosrajčniki« mečejo bombe? Čudni samosrajčniki!

Ne, pobožni prijatelji, zouna vas je obšla, ko ste čitali naše »čenče«. Enkrat vam je že trda predla: ob

prevratu. Ena korifeja je zbežala v avtomobilu v tujino, drugi veljak se je od strahu preselil v večnost, vaš urednik pa — no, veste — v gotovih hišah je netaktno govoriti o vrveh!

Kadar se vam bo naše početje zdelo prenemumno, — mislili smo v svoji neskrupulnosti, da se vam že zdi, ko tako rohnite, — pridite: saj veste, kje smo, saj veste, kdo smo, pogostimo vas s »kragujevačkim brizgancem«, da bodo pozni vaši rodovi cvlili ob spominu na gostijo pri »Orjuni«.

Mesto brezovega olja pa vzemite s seboj neko drugo vrsto olja — tako, za vsak slučaj, če bi vam od našega brizgancu postalo slabo,

-- Orjunaši znajo vse, samo v sv. olje ne znajo devati.

Kje so brezoviške perice, itak veste... Še od zadnjic, ko je nekaj Orjunašev stikalo okoli »Jugoslovanske« tiskarne in so vaši akademiki dežurili celo noč v tiskarni.

Svetega Jerneja pa ne zamejajte, dober patron je: blagopokojni hugenotje vam lahko potrdijo njegovo »efikasnost«. Morda so vam pa sicilijske večernice bolj pogodu? Izbirajte, mi smo kulantni! Postrežemo vam, toda samo tedaj, ako dovedete izdajstvo do konca, drugače slaylje nima pravega smisla. Bog živi!

G. drž. pravdnik, na pomoč!

Kr. tobačna tovarna.

V 16. šte. dne 8. t. m. smo objavili članek Mandelj, Tomc, Babnik, »Prva tobačna tovarna slovenske republike v Ljubljani«, v katerem smo kar najostreje kritizirali vodstvo tukajšnje tobačne tovarne. Vsled tega napada je vodstvo, mesto da bi se samo opravičilo, poslalo po kostanj v žerjavico društvo uradnikov tobačne tovarne, ki nam je poslalo sledeči dopis:

Spoštovani gospod uradnik!

Tednik »Orjuna« prinesel je v svoji številki od 8. t. m. šte. 16 na tretji strani članek »Mandelj, Tomc, Babnik. Prva tobačna tovarna Slov. republike v Ljubljani, d. d.«

Podpisani uradniški zbor je na svojem sestanku dne 9. t. m. soglasno sklenil, izreči protest proti tako neutemeljenemu in gabnemu napadu svojih tovarišev v javnem listu. ter globoko obžaluje, da se je tako resen list osramotil s člankom v svoji lažnjivi domišljiji pod nivo poštenosti padlega avtorja. To obžalujemo tembolj, ker so v uradniškem zboru tudi uradniki, ki so člani »Orjune«.

Uradniškemu zboru niso znane nikake nerednosti, ki bi dale povod temu članku. Zato pozivljamo p. n. uredništvo, da argumentirano objavljene članek, osobito pa besede: »Kar se je in kaj se vrši v tobačni tovarni Krajevine Srbov, Hrvatov in Slovenec, to je škandal, to je anarhija« s konkretnimi dejstvi, za kar bo uradniški zbor zelo hvaležen.

Za v bodoče pa priporočamo, da se p. n. uredništvo pred objavo sličnih člankov informira pri vodstvu toba. tovarne ali pa pri uradniškem zboru, ako hoče ščititi objektivnost in resnost svojega lista ter preprečiti krivično sramotenje uradništva v javnosti.

Ljubljana, 11. IV. 23.

Z odličnim spoštovanjem

Za uradniški zbor toba. tov. v Ljublj. (2 podpisa.)

Ker nečemo delati nikomur krivice in tudi nečemo spravljati v svet neutemeljena sumničenja, smo stvar v kolikor nam je čas dopuščal temeljito preiskali in smo danes v

stanu objaviti rezultate te preiskave. Storitno to iz čistega prepričanja, da bomo s tem koristili državi in pa konzumentom, to tembolj, ker nas k temu uradništvo poziva, ki izjavlja, da mu ni nič znanega o nerednostih, ki se vrše v tovarni sami. Odgrniti hočemo kopreno z jednega državnega podjetja, kjer gospodari klerikalizem, da bo javnost videla, kakšni časi bi vzevel v Koroševski republiki.

1. Takoj po objavi članka v Orjuni šte. 16, je g. ravnatelj tobačne tovarne Mandelj prepovedal izdajanje cigar, ki so se brezplačno delile na 60. uslužbenecem po 100 komadov na osebo v približni vrednosti 24.000 K na mesec. Uslužbenstvo je to dejanje nemalo presenetilo tembolj, ker je bilo prepričano, da ima pravico do cigar. Sedaj pa se je izkazalo, da je g. Mandelj brez vsake naredbe, na svojo roko razdajal drž. blago. Krivdo se seveda zvrca na Orjuno. Mi pa samo konstatiramo, da je s tem od 1919. leta država oškodovana za ca 1.500.000 kron. Izven tega pa ima g. Mandelj na razpolago še za ca 8000 kron mesečno tobačnih izdelkov za reprezentacijo in bi bilo vsekakor interesantno zvedeti, kdo je bil dosedaj deležen teh dobrot.

2. Ali je vodstvu znano, da g. Babnik šef odelenja rezavnice in pakovalnice razdaja 6. osebam tobak v približni vrednosti 1500 kron mesečno. Kje je naredba, ki mu to dovoljuje?

3. Vodstvo je bilo opozorjeno, da si delovodja Gorjup na goljufiv način prisvaja pri tedenskem zaračunavanju delavskih mezd svote od ca 400—500 kron tedensko. Dasi je to dejstvo jasno razvidno vendar ni vodstvo ukrenilo ničesar, ker je delovodja Gorjup še vedno uslužben in ni bila uvedena proti njemu, kakor smo informirani, nobena disciplinarna preiskava.

4. Vodstvu je znano, da je šef delovodja Kotar z ponarejenimi ključi v skladišču pločevine in si od iste prilastil večjo množino in vendar do sedaj ni ničesar ukrenilo.

5. Vodstvo je bilo opozorjeno, da neka oseba nosi večje množine rezanega tobaka iz tovarne in ga v

SUŽENJ LAŠKI:

Boji za narodno ujedinjenje tekem stoletij.

(3).

Sultan Murat Leni je v začetku l. 1389. pokoril, uničil in izbrisal iz lica zemlje Bolgarsko. Nato se je obrnil proti Srbiji. Knez Lazar mu gre naproti na Kosovo polje s svojo in svojih zaveznikov vojsko, obstoječo iz vseh delov našega naroda, iz banovskih Hrvatov pod vodstvom bana Ivana Horvata, Slovencev celjskih grofov in Bosancev kralja Tvrdka. Vso poljano so pokrivali sijajni šotori krščanske in turške vojske. Na Vidovdan, 15. junija 1389., se prične velika usodna bitka med jugoslovenci in Turki, največja, ki se je do takrat bila med krščanskim svetom in Turki. Lazar pada, pada tudi Murat, ubit od junaške roke Mileša Obilića. Sultanov sin Bajazit prevzame vodstvo in vojna sreča odloči za Turke.

Kako je ta poraz presokal srce našega naroda, nam pove narod sam v svoji pesmi. Toži in plaka po izgubljeni svoji svobodi in zapušča v svoji nedoseženi in veličastni pesmi spomin na to svojo največjo nesrečo poznim rodovom, da ne morejo umrli prej mirovati, dokler ni maščevano Kosovo. Zgodovina ni mogla s svojimi opisi doslej še doseči to neizrekljivo narodno čustvo, kakor ga nam kaže narod v pesmi in težko, da ga doseže. Edino ženjalna umetnost Ivana Meštrovića odgovarja občutkom narodne duše.

S kosovsko bitko se je pokazala našemu narodu vsesilna premoč Turkov. Vladači po raznih naših krajih so postajali bolj nesložni, čim bolj so občutili svojo nemoč. Najmogočnejša je bila takrat Bosna, ali tudi ona je bila v svojem srcu trhla in gnijala. Verski razkol, po-

vzročen po bogumilski krivi veri, osvojeni večini narodov na vzhodu in zapadu, je strl moč Bosne. To slabo stran Bosne je spoznal kralj Stjepan Tvrdko, ki je prestopil na koncu svojega življenja h katoliški veri, da si pridobi Hrvate, nad kojimi je želel vladati. S to diplomatsko potezo je pokazal kralj svojemu narodu, kaj mu je treba storiti, da se reši. Ali niti prvi velikaši Bosne mu niso v tem sledili, zato postane Bosna vzrok propada, namesto da bi bila postala središče, okoli katerega bi se bil ves narod zbiral.

Sultan Bajazit je takoj moral po Kosovski bitki v Drinopolje, da tam zasede prestol svojega očeta. Ta čas je porabil Stjepan Tvrdko za razširjenje svoje oblasti po vsej Hrvaški. L. 1390. je segala njegova vlada do morja in nstvarjena je bila ena domovina od Drine do adrijskega morja. Samo Zadar se mu še ni pokoril. Ali kraljevi dnevi so bili štetí. Vse velike, lepe sanje bosanskega kralja zatonejo v morje stoletij. Najprej mu pade iz rok krepki meč novega njegovega razširjenega kraljestva — vitez Ivan Paliža umre februarja meseca 1391 in kmalu za njim leže marca meseca junaški kralj sam v grob. Naslednik mu je bil slabotni Stjepan Dabiša, ki je vrnil Sigismundu hrvaške zemlje. Vzlic novim uporom in bojem je Sigismund končno ohranil hrvaške dežele ogrski kroni, dalmatinskih mest pa se je polastila v prvi polovici 15. stoletja Venecija, ki je na ta način odrinila oblast našega naroda za več stoletij od adrijskega morja. Edini Dubrovnik, jugoslovanska Atene, je ohranil vso svojo samostojnost in pričal svetlo o veliki kulturni zmožnosti našega naroda. V teku stoletij pa je širil turški meč svojo oblast vedno bolj po hrvaški zemlji, da so na hrvaških saborih stanovi tožili, da so ostale samo še reliquae reliquiarum olim regni Cro-

atae — ostanki ostankov nekdanjega hrvaškega kraljestva.

Eno dobro pa je prinesla osmanska pojava, da je Srbe in Hrvate, ki so bili že začeli hoditi vsak posebejno, ostro začrtano pot, zopet spravila v medsebojne odnose in zveze, ki so postale podlaga za sedanje ujedinjenje. Turški pohodi pa so tudi Hrvate zblížili s Slovenci, ki so živeli do takrat popolnoma mrtvo življenje podjarmljenega naroda. Skupni turški boji, skupno trpljenje in skupna nesreča so strnili vsa tri plemena ene-ga naroda v trdno zvezo in misel ujedinjenja je postajala vedno močnejša.

Novi verski nauki, ki so pretresali v 16. stoletju vso zapadno Evropo in Nemčijo, so našli svojo pot tudi med naš narod. Prvi naš reformator Primož Trubar, ki je dal Slovencom prve knjige, je preskrbel v družbi z baronom Ivanom Ungnadom tudi Hrvatom prve tiskane knjige. V Tübingenu je ustanovil baron Ungnad tiskarno z latinskimi, glagoljskimi in cirilskimi pismenkami, da tiska za Slovence in Hrvate svete knjige po novem nauku vere. Trubar je hotel, da se ne širi čista resnica evangelija samo med njegove ožje sorojake, ampak da prodre njegov nauk na Hrvaško in dalje proti jugu. Ker je vedel, da se govori naš jezik tja do Carigrada, je menil, da bo tem potom prodira evangeljska resnica tudi med Turke in jih ublažila, da naposled prestanejo s svojimi pohodi in napadi na našo zemljo. Tako je mislil najlažje rešiti naš narod pred turško nevarnostjo.

Ungnad je s svojimi tovariši naumorno deloval in v teku treh let je poslal slovenskih in hrv. knjig v 25.000 izvodih med naš narod.

Ali habsburško tiranstvo je uničilo delo naših prvih prepoditeljev in ž njimi njih daljekosežne osnove.

Vsled večnih turških navalov je naša zemlja vedno bolj osiromašila, naš kmet je živel v večnem strahu pred turškim nasilstvom in vsled neprestane vojne službe za obrambo domovine ni mogel več obdelovati svoje zemlje. Graščaki pa, ki so se ugnezili sredi naše zemlje kot predstavniki tuje nadvlade, so brezuslujno terjali od našega kmeta tlako in desetino. Žalibog pa ne najdemo med zatiratelji našega rodu samo tufcev, Mađžarov, Nemcev in Italijanov, ampak tudi večina hrvaških gospodov ni kazala usmiljenja s svojimi podložnimi kmeti.

Ko niso ti jadni ljudje videli nikjer rešitve, so prišli za orožje in se uprli svojim tlačiteljem. Nastali so kmečki upori, boji za staro pravdo in za svobodo. Najlutejši teh uporov je bil leta 1573. Hrvaško Zagorje in Posavina, slovenski Stajer in Kranjska so se dvignili za staro pravdo. Združili so se, da si izvojujejo zlato svobodo, da postanejo sami gospodarji na svoji zemlji. Dobro so se takrat naši predniki pripravljali na boj. Ilja Gregorič jim je bil izvrsten in izkušen vojni organizator. Po zmagi nad plemiči naj bi zavladal kot kmečki kralj združenih Slovencev in Hrvatov Matija Gubec. Potem so pa hoteli še osvoboditi svoje brate, ki so ječali od kosovske bitke dalje pod turškim jarmom in tako združiti ves naš rod. Ali dobro oboroženim četam naših tlačiteljev se je posrečilo, zatreti tudi ta upor in premagati kmečko vojsko. Grozno so besnili plemiči nad ulovljenimi seljaki. Ni bilo drevesa, na katerem ni visel kak kmet, po nekod po deset na enem. Matija Gubec pa je moral plačati svoje krasne sanje na razbežljenem prestolu na trgu sv. Marka v Zagrebu.

(Dolge prih.)

Preplačujte se na »Jadransko Stražo«!

javnih lokalnih razdaja, ni pa napravilo nobenega koraka proti tej osebi, ki se še vedno nahaja v službi.

6. Vodstvo je bilo opozorjeno, da eksistira izven tovarne še druga privatna tovarna, kjer se zavija ukradeni tobak in vendar ni ukrenilo ničesar.

7. Kaj je ukrenilo vodstvo, ko je delavstvo očitalo g. ravnatelju Mandelju, da je isti ukradel kar 7 bal tobaka in je deputacija to svoje očitaje tudi pri tedanjem pokr. namestniku dr. Baltiču ponovila?

8. Vodstvo je bilo opozorjeno, da neki delovodja plačuje iz svojega žepa plačo delavstvu, da si na ta način prisvoji ca 500 cigar dnevno.

9. G. Alešu je delavstvo tudi očitalo razne stvari in mu pri tem celo razgrajalo sukno in vendar ni vodstvo odredilo preiskave.

10. Sestra Babnikove žene dobiva draginske doklade za svojo mater, dasi je leta posestnica v Šiški in ne vodi ž njo skupnega gospodinjstva, ker je zaposlena v Rožni dolini pri g. Babniku kot dekla. Medtem pa je vodstvo odbilo ponovne prošnje za družinske doklade delavcu za njegovo hčerko, ki je od rojstva slepa in vsled tega popolnoma dela nezmožna.

11. Vodstvo protizakonito ne plačuje družinskih dokladov za otroke, katerih starši imajo brezplačni dopust.

12. G. Babnik ni hotel sprejeti uzonega uradnika Roša, ki je bil od vodstva premeščen v njegov oddelek. V tem slučaju ravnatelj ni imel dovolj energije, da bi zahteval izvršitev svojega odloka, ampak je kapituliral pred g. Babnikom, ki se je bal sprejeti vestnega uradnika v svoj oddelek. Dalje si je g. Babnik poleg drugih stvari dovolil nekega dne na svojo lastno roko pravico odpuščati celokupno odeljenje 2 uri pred zaključkom dela, samo da pokaže svojo moč napram drugim kolegom vodjam. In tudi v tem slučaju se je g. ravn. bal g. Babnika.

13. Na upravičene pritožbe uslužbencev je vodstvo ukrenilo ravno nasprotno.

14. Vodstvo nastavlja kot vodje oddelkov osebe, ki so za službo nezmožne, oziroma nočejo izvršiti svojih dolžnosti tako, da ne bi državni erar imel obšutne škode.

15. Opozarjali smo že, da je vodstvo krivo različnim nedostatom tobačnih fabrikatov. Pretekli teden pa se je mudila v tovarni komisija zdravstvenega odseka, ki je z gnusom pregledovala tobak, ki se pripravlja v tovarni. Ta tobak je v pravem pomenu besede gnoj, ki razširja v oddelkih neznošen smrad in je naravnost zdravju škodljiv, kar je tudi komisija ugotovila. Zasluga Orjuna je, da se je enkrat podrezalo v to gnojišče. Tobak je kupljen na Holandskem za drage goldinarje in kupil ga je strokovnjak g. Mandelj, ki je sam vodil nakupno komisijo. Mi imamo vzorec tega tobaka in si ga lahko vsakdo ogleda. Je to najboljši sredstvo, da se hitro odvadi čika in pa kadenja.

16. Vodstvo je izplačalo nagrado komisiji, ki sploh ni nikdar obstojala in na ta način mistificirala upravo drž. monopolu.

17. Ravnatelj, podravnatelj in 4 uradniki dobivajo izven prej navedenih gratis cigar, ki so jih prejemali vsi uradniki še posebej vsak teden takozvane poskušnje. Te gratis poskušnje znašajo ca. 400—600 Din tedensko tako, da n. pr. g. podravnatelj Tome prejema na gratis bonifikaciji: redni priboljšek 1300 Din mesečno redne poskušnje 2400 Din mes., skupaj 3700 Din tobaka.

Te poskušnje niti po starem avstrijskem zakonu ne pripadajo omejenim gospodom, zato smo znatiželjni, katera naredba jim dovoljuje te prihode.

18. Šikanacije uradništva političnega značaja so tako mnogobrojne, da jih danes ne navajamo radi pomanjkanja prostora.

Tako smo iznesli nekoliko točk in upamo, da bo uradništvo sedaj drugačnega mnenja. Gledali pa bomo, da pride čim prej v tovarno disciplinarna komisija, ki bo v to vzorno klerikalno trdnjavo dobro posvetila in smo trdno prepričani, da pridejo ob tej priliki še druge stvari na dan. Potem šele bo tovarna uživala tisti ugled, ki ga je imela nekda, ko je vsak kadilec poznal njene fine izdelke. Prej pa bode seveda nekoliko ščurkov zbežalo iz nje, tudi sedanje potovanje g. Mandelja v Beograd ne bo tega preprečilo. Za vse to kar smo navedli imamo obilne priče na razpolago.

ALEŠ POTOČNIK:

Problem slov. plemena v polpretekli dobi.

(Konec.)

Moderni čas z visoko razvitim prometom in industrijo je tujcem pri nas stalno dovajal dotoka, vzdrževal kulturne vezi in nacionalistična propaganda je prodrla do zadnjega tujca ter mu krepila zavest. V tej dobi se nam skoro že posamezniki niso asimilirali več. Opažalo pa se je za odpornost našega plemena žalostno dejstvo, da se je odnarodovanje vršilo celo v našem sklenjenem jezikovnem ozemlju, ako se je le kje naselila večja skupina Nemcev. Jesenice, Tržič, Domžale in celo sama Ljubljana so nam dokaz za to trditev, da o Hrastniku, Trbovljah, Zagorju, ki smo jih obravnavali že pod Štajersko, niti ne govorimo.

Svešla točka je samo Primorje. Tu se je začela razvijati zavest narodne skupnosti, mogočno se je bila že razvila in Slovenci smo bili na najboljšem potu, da se razvijemo iz plemena v narod. Asimilacija k italijanstvu je pojela vidoma in je delovala samo še v Trstu in v Istri z nekoliko uspehom, ker jo je podpirala deželna oblast. Gorica bi bila v par letih v slovenskih rokah, v Trstu pa je naš življenjski napredoval vidoma leto za leto. Trhlo italijanstvo Trsta ni zmoglo več raznaroditi številno visokega in narodno zavednega dotoka delavnih sil iz zaledja. Primorci so že bili zavedni pripadniki slovenske narodne skupnosti, nastajal je narod in težnja je šla od juga na sever.

Okupacija Primorja je zaustavila ta naravni potek stvari. Agresivna ekspanzija našega življa je bila na mah ustavljena. Dotok v Trst in Gorico je prenehal, tuja državna oblast pa je kruto pritisnila ob tla naše pleme. Za koliko časa, je odvisno od nas samih.

Smelo ponovimo trditev, da Slovenci še nismo bili narod; bili smo šele pleme, ki se razvija v višjo družabno skupino. Vprašanje pa je, ali bi se bili sploh kdaj razvili v narod. Status quo ante 1914 nam je sicer dajal mnogo povoda za domnevo, da se bomo razvili v samostojen narod, na drugi strani pa smo morali videti, da bi pri razvoju toliko izgubili na terenu in človeškem materialu, da bi kot narod sploh ne mogli več živeti samostojno življenje. Priznamo, da se je narodna zavest probujala, da je prodirala v najširše sloje, uvidevamo pa tudi, da bi pod prejšnjim režimom bili izročeni počasnemu, toda sigurnemu umiranju in končnemu poginju. Pogoltnila bi nas bila stalno napredujoča germanizacija.

Konstatacija, da se je naša jezikovna meja tekom stoletdesetih let pomaknila le za par kilometrov nazaj, je jalova. Jezikovno smo na Koroškem in Štajerskem nazadovali znatno, germanizacija duš pa je bila v polnem teku in je imela ogromen uspeh. Jezik ni kriterij za pripadnost k narodu, pač pa zavest in ta ni bila več naša. Jezikovna meja se ni znatno izpremenila, zvišalo se pa tudi ni naše število: vedno smo se vrteli okoli 1.300.000. Amerika, Vestfalska in gornje — ter srednje — štajersko industrijsko ozemlje je jemalo skoro ves naš prirastek in krvni podmladek. Bili smo med najplodovitejšimi narodi bivše Avstrije, otrok smo imeli mnogo, oseb v srednji starosti od 25 do 45 let, t. j. v dobi, ko človek najbolj udeležuje svoje umstvene in telesne sile, je bilo pri nas med vsemi avstrijskimi narodnostmi relativno najmanj, starcev smo pa imeli zopet največ. Slika je bila ta: Slovenec se rodi in vzgoji doma, tlačani v zreli dobi tujcem in se vrne izmozgan umirat v domovino. Številke govore dovolj jasno, da smo bili obsojeni na smrt. Bili smo sicer zdravo pleme, toda popolnoma odvisni od kulturno, gospodarsko in politično mogočnih sosedov. Koliko časa bi bili mogli vztrajati pred navalom združenih Nemcev in Italijanov? Kdo dvomi, da bi nas zmagovali Nemci ne izbrisali z lica zemlje v 50. letih? Naša rešitev je prišla ob 12. uri.

Omenili smo že, da se je slovenska narodna zavest šele razvijala in smo jo odločno ugotovili samo med našim ljudstvom v Primorju. Ker je ta zavedni del pal v tuje robstvo in ker vidi svojo osvoboditev samo v integralnem ujedinjenju vseh jugoslovanskih plemen v močno politično nacijo in v enoten kulturni narod,

se je zavedno primorsko ljudstvo takoj postavilo na stališče jugoslovanskega ujedinjenja. S tem je zopet pokazalo pot ostalim Slovincem, s tem pa je tudi onemogočilo nadaljnji razvoj našega plemena v narod. Najzavednejši del našega plemena se je opredelil za višjo skupino, uvidevajoč potrebo, ki jih kategorično zahtevajo razmere in čas.

Kakor je bilo Slovenstvo na zmagoitem pohodu z juga na sever, ista pot je začrtana tudi Jugoslovanstvu med našim plemenom. Čas bo dokazal resničnost naših trditev in slovensko pleme bo dokazalo svojo zrelost. Vanjo zaupamo, vanjo stavimo svoje delo mi jugoslovanski nacionalisti.

Zahtevajte brezplačni ilustrirani cenik »KARO-čevljev«, ki je opremljen z vsemi zelo praktičnimi pripomočki za odmerjenje noge Dragotin Roglič, Maribor, Koroška cesta 19, telefon 157.

Planina pri Rakeku.

Kakor smo že poročali, se je vršila dne 25. februarja t. l. na inicijativno Jugoslovanske Matice sijajno uspeša proslava osvobođenja Planine. Da bode proslava čim lepše uspeša, je izdalo osebje naše ljudske šole sledečo okrožnico:

Št. 267.

Proslava osvobođenja.

OKROŽNICA.

Povodom proslave dvestinice našega osvobođenja izpod italijanske jarma priredi podružnica Jug. Matice na Rakeku, Uncu in v Planini primerno proslavo dne 25. svečana 1923.

Povabljeni je k sodelovanju tudi šolska mladina. Ta se udeležiti pod vodstvom učiteljstva popoldanske prireditve. V ta namen se zbere ob 3. uri — takoj po službi božji v šolskem poslopju. Odtod odidemo v sprevedu v društveno dvorano v Gor. Planini, kjer bo slavnostni govor, petje in nastop šolske mladine.

Ponovili bomo deklaracije od proslave Ujedinjenja. Vmes zapoje 4. in 5. razred: »Beseda sladka domovina«, naposled skupno vsi »Bože pravde«. — Nato se razidemo. Otroci smejo imeti zastavice ali znake.

Večernega obhoda se smejo udeležiti šolarji le v spremstvu staršev; ta se vrši ob pol 7. uri izpred Vilharjeve hiše.

Planina pri Rakeku, dne 23. svečana 1923.

Treo-va. — Frida Kalmus-ova. — Pavla Ribarič-eva. — Marija Dolenec.

Očividno nahujskani od tukajšnjih klerikalnih voditeljev, da so vložili podpisani Planinci sledečo infamno zavito ovadbo:

P. n.

Prepis!

Okrajni šolski svet

Logatec.

Podpisani starši, ki pošiljajo svoje otroke v Planino, sporočajo sledečo dejstvo:

Tukajšnje učiteljstvo je našim otrokom strogo ukazalo, da se morajo v nedeljo, dne 25. febr. 1923 udeležiti neke slavnosti v »sokolski dvorani«. Mi starši radi pošiljamo otroke v šolo, kar najodločneje pa ugovarjamo, da bi se naši otroci silili v sokolski dom. Ugovarjamo tudi temu, da se je otrokom ukazalo udeležiti se, sicer s pripombo, da v spremstvu staršev, obhoda po Planini.

Povdarjamo da mi ne dopustimo, da bi se naši otroci uporabljali za take vrste demonstracije. Kolikor vemo, je to tudi v nasprotju s šolskim zakonom. Skrajno nesmiselno je, naročati otrokom, naj se udeležijo demonstracije v spremstvu staršev. Ali naj očetje in matere vodijo otroke na vrvice? — Po demonstraciji je bila v neki gostilni določena zabava, kar ni drugega kakor pijančevanje. Ker naši otroci, ki se že tako pohujšujejo na poti v šolo in iz šole, naj bi se še tukaj pohujševali. Ni se jim sicer v šoli ukazalo iti tudi na (veselico) zabavo, a kdo bo otroke držal, je že tako blizu in ponoči.

Zahtevamo, da se z našimi otroci postopa tako, da se isti ne bodo pohujševali in uporabljali za prireditve neprimerne njihove naravi in se jih sililo v sokolski dom.

Učiteljstvo, ki je to povzročilo, naj se pokliče na odgovor.

Janez Krmavner št. 3 s. r. Franc Mrhar št. 11 s. r. Ivan Nemgar št. 4 s. r. Turk Franc št. 30 s. r. Franc Krmavner št. 18 s. r. Jožef Kušan št. 28 s. r. Franc Krmavner št. 20 s. r. Ivan Krmavnar št. 19 s. r. Junc Anton št. 23 s. r. Matičič Ivan št. 53 s. r. Ivana Šušmelj št. 40 s. r. Franc Milavec št. 17 s. r. Franc Komove št. 10 s. r.

Okrajni šolski svet Logatec.

došlo dne 7. 3. 1923, št. 478 — Ref. ndz.

Tako torej pripravljajo naši klerikalci teren za bodočo Jugoslavijo in zaslepljeno ljudstvo jim naseda. To so torej sadovi njihove vzgoje. Toda nadejamo se, da pride v kratkem na demagoge obračun, da ga bodo še pozni rodovi pamtili.

Ali ste že naročnik »ORJUNE«?

Pismo trpečih.

Borovlje, Avstrija, 17. IV. 1923.

Razmere tam doli pri vas, so danes do pičice podobne rasmeram na Koroškem ob prevratu. Takrat je bil za komisarija urednik »Mira« Smodej; v Ljubljani se je vozil po denar, o katerem še danes nimamo računov, in hujskal je na pohod v Celovec, on sam pa je prvi zginil iz dežele in pustil vse prebivalstvo na cedilu. Tudi danes se vozi v Zagreb in Beograd, dela visoko politiko na tuje stroške in se družji z izdajalci domovine ter podpira internacionalni klerikalizem. Prav tako se vede dr. Brejc! Ob prevratu je romal v Pariz, kjer mu je Wilson pokazal vrata; dandanes roma k Radiću, kjer je isto doživel. Tretji je dr. Korošec, to je oni mož, ki je rekel 1918 da dobimo Koroške kolikor hočemo, imeli pa še nismo nič in tudi zagotovljene ni bilo nič.

Taki ljudje prodajajo Slovence Italijanom, intrigirajo proti pravoslavju, kajti tukaj na Koroškem je splošno razširjena misel, da dela St. L. Str. na odepitve od Jugoslavije k Italiji. Zato, orjunaška mladina, nastopi kakor en mož proti takim zapeljivcem; nobeno dejanje ni prebudo v dosegu svojih zvizihih namenov, čuvati enotno domovino in svojega kralja. Korošci in Primorci vedo, kako je življenje v tuji državi, zato mora naša ponosna mladina za vsako ceno preprečiti črne naklepe političnih sleparjev. S samokresom v roki, jim pogledje v obraz, ves narod bo za vami. Prav govori vaš članek v članku o amputaciji, da jih treba pobesiti na kandelabre in požgati njih gjezdlišča. Mladina orjunaška! plat zvona bije, glej da ne zamudiš. V vsaki vasi, trgu in mestu imejte proteste, podpirajte resolucije za enotno upravo, enoten narod in enotno prosveto. Izjave pošiljajte v Beograd, s protivniki pa na kandelabre: brez pardona, čas je nad vse resen, sicer porečete, kakor govorimo mi: morituri vos salutanti. Sleparje, ki se družijo s komunisti, Radićem in vsem, kar je protidržavnega, treba steptati v tla. Do konca maja mora imeti Beograd tisoče vaših izjav.

V nevarnosti je bodočnost naše trgovine in obrti; na ljubo političnim hohštaperjem slovenska mladina ob razdelitvi v plemena zgubi vso bodočnost na službe, študij postane brezpomemben, vse življenje se bo zamočvirilo. Zaman boste zvonili po toči, kakor zvonimo mi Korošci; sleparji se vam bodo posmehovali. Zato na dan s resolucijami, protesti, nastopom v Beogradu in nelzprosen boj vsem, kar je

Odmevi.

Izdajalci na zagrebškem zbori brata nazvali so te, — narod moj, povej, spregovori: kako ti sedaj je ime?... *

Komaj si enega k vragu poslal izdajalca — vodnika — že drugemu si se prodal — povej, kakšna slava te mika? *

In šel si vsem podajati roko sovražnikom domovine, da pozni vnuk sramoval se bo ko bo bral ta list zgodovine. *

Komur so najbolj pri srcu Bolgari, češ: brat vsak nam enako je drag, narod moj, tega se vari, on njim je enak. *

Vse kar hočeš, so že bili naši stari Kranjci, vedno drugim so služili — zdaj pa so — republikanci.

klerikalno: klerikalec je brezdomovinec. Vlado prisilite, da vas moralno podpira, kdor ni z vami je proti državi. Nasprotno liste, nasprotno organizacije: v tla in ogenj ž njimi. Širokoustneži bodo pred vami bežali v mišje luknje, narod in enotna ideja pa bo rešena.

Op. uredništva. Priobčili smo to pismo uglednega koroškega Slovence, da javnost vidi, kako mislijo in čutijo oni, ki trpe vsled našega izdajstva.

Orjuna ni nasprotnik proletarijata!

Na občnem zboru SGR v Ljubljani se je neki gospod Eržen v svojem govoru spomnil tudi Orjuna. Rekel je, da je Orjuna nasprotnik proletarijata in hlapec kapitalizma. Zaradi tega naj grafično delavstvo ne trpi in ne sme trpeti orjunašev v svojih vrstah. — Gospodu Erženu po povemo, da je najprvo prekalil misel, da je namen občnega zbora strokovnega društva, ker take teme ne spadajo v njegov delokrog. Dalje mu povemo, da je Orjuna nadstrankarska organizacija, ki se bori le za pravice, poštenje, red in edinstvo v državi. Da je v tem tudi blagor delavstva zapopadena, ni treba posebej naglašati. Da bi bila Orjuna hlapec kapitalizma, je ironija, ni pa tudi hlapec črne ali rdeče internacionalne — in to je, kar dela toliko preglavice tem internacionalistom. Nekaj poškodb v Cirilovi tiskarni v Mariboru mu je zmešalo glavo tako, da vidi v tem ogroženje pridobitve kruha grafičnega delavstva, da še več — vidi že poteptanje močne organizacije SGR. Naj se g. Eržen informira podrobneje o namenu Orjuna in prišel bo, če le ni njegova jugoslovanska kri že tako črno-rdeče internacionalizirana, da je za vse drugo postala nedostopna, do spoznanja, da ji dela krivico. Delavstvo, in tudi grafično, je lahko deležno velikih koristi v Orjuni; treba je le, da dela v sporazumu z njo. Znano bo tudi g. Erženu, da ogrožajo grafično delavstvo v zadnjem času vse drugi vzroki v jako veliki meri, to je inozemska konkurenca grafičnih del. Naj bi tukaj g. Eržen zastavil svoje sile v blagor svojih tovarišev in Orjuna mu bo drage volje pomagala. Napadanje, ki izvira iz nepoučenosti ali morda iz mržnje, pa naj opusti, ker bo delavstvu s tem veliko več koristil. Pomislite, g. Eržen, morda pridete do spoznanja, da ste v zmoti.

Poslanica Sokolstvu.

VSEM BRATON IN SESTRAM!

Na IV. glavni skupščini Jugoslovanskega Sokolskega Saveza, vršči se dne 25. marca t. l. v Beogradu, smo soglasno in z navdušenjem sprejeli resolucijo, ki ponovno poudarja osnovna načela naše organizacije in nam v interesu Sokolstva, države in naroda začrtava najnujnejše, neogibne naloge sedanjih dni.

Predhodna naša konferenca v Beogradu je sklenila, naj resolucijo razmnožimo s tiskom in jo razdelimo med članstvo. Pozivljamo vsebrate in sestre, naj se zglašajo pri svojih društvih, kjer jim je resolucija na razpolago.

Besede, zapisane v njej, prenesite z delom v življenje! Z vsi fizično močjo in z vsi duševno vedrostjo stojte na straži in izvršujte dosledno svoje sokolske dolžnosti!

Čas, ki ga preživljamo, je tako resen in tako kritičen, kakor še ni

Da tudi ti, suženj, odšel si med nje, ki trgajo materi bolno srce. zaslužiš si pač korobač spleten iz škorpionov in kač.

Ni bilo trpljenja ti še dovolj. som robstvo želiš si nazaj. če tam ti ugaja najbolj, kako naj ti drugi pripravljajo raj?

Ti malo pač veš, kaj je svoboda, ker nisi nikoli zanjo trpel. In zdaj se ti zdi celo škoda, da si od drugih jo vzel...

Po svetu bi narod slaven bil rad, in kulturni hoče biti zelo. slaven je bil tudi Herostrat vprašanje samo je — kako?...

Da ste res Slovenci pravil, po kulturi, krvi čisti vidi se že po pisavi — vi — »avtonomisti«.

Borut Volk.

bi izza našega narodnega in državnega ujedinjenja. Ob temelje naše države se zaganjajo njeni sovražniki, ščujoje brata na brata, sestro na sestro, pleme na pleme, ponižujejo in onečašajo avtoriteto in svetlost državne misli in narodnega edinstva z vsemi sredstvi klevet in demagogije, napajajo široke mase naroda s strupom sovraštva, nemoteno in nekanjeno snujejo načrte, kako naj razbijejo veliko tvorbo ljubnih, trpljenja, umiranja in junaštva ter utirajo strugo pogubonosnim valovom zunanjih sovražnih nakan, ki se naj razlijejo po naši zemlji in nas iznova zasuznijo in uničijo!

Zavodniki ljudstva se brezvestno in zločesto igrajo z usodo vsega naroda in drve s slepo strastjo do osebnih ali strankarskih koristi brez ozira in pomisleka na to, ali jim te koristi dozore tudi le na razvalinah našega skupnega doma.

Položaj trenutno narekuje vsakemu Sokolu in vsaki Sokolici dolžnost, da s preudarno, trezno in prečiščenim besedo razširja, pogloblja in utrjuje od moža do moža in od žene do žene idejo narodnega in državnega edinstva in tega edinstva vsestransko visoko prednost in ceno, ki temeljita na resnici, da bomo in ostanemo močni in neodvisni samo v veliki in urejeni nacionalni in državni celoti in skupnosti.

Ako pa bi udarila usodna ura, ko bo treba proti razdiralnemu delu in vsakteri pohlepnosti postaviti odprano in obrambno silo vseh discipliniranih moči, takrat bo moralo v misli svojih načel in nalog Sokolstvo na plan kot bojna organizacija, ki je pripravljena storiti in žrtvovati vse, kar zahteva od vsakega brata in od vsake sestre čast in obsto domovine!

Zdravo!
Starešinstvo Jugoslovenskega Sokolskega Saveza

★

RESOLUCIJA.

I.

Najvišji smoter sokolske vzgoje so vseobčji državni, kulturni, socialni in narodni interesi naše zemlje in našega ljudstva. Od tega ne moremo ničesar odvesti. Kdor je proti tej nalogi sokolske vzgoje, je naš protivnik. Njemu velja naš boj dela in resnice! V izvrševanju teh svojih dolžnosti prevzeli vsi Sokoli dolžnost zahtevati Sokolstvo pravico do popolne svobode, da se more s svojim pozitivnim delom neovirano udeleževati po načelih bratstva in socialne pravičnosti pa v duhu državne misli in narodnega edinstva!

II.

Ne odrekamo nobenemu državljanu državljanjskih pravic, ker smo Sokoli poborniki svobode in enakosti. Obsojamo pa vso protizdravilno in kakršnoli namene in na škodo naših nacionalnih in kulturnih pridobitev katerekoli posameznika ali katerekoli nacionalne skupine protivnikov našega naroda in naše države, ki je že davno živela v našem pričakovanju!

III.

Naša bol leži v naših srcih in ima neusahljiv vrelc vedno novih grenkob v murkah našega naroda izven naših sedanjih državnih mej. Temu delu svojega naroda prisegamo zvestobo bratske ljubezni in vdanosti, ki smo jo pripravili vsi hip z dejanji dokazati, kadarkoli bi to zahtevala njihova in naša usoda!

IV.

Ker hočemo svoji zemlji in svojemu narodu dovažati vedno novih, zdravih tokov mladosti, vernosti, značajnosti, delavnosti in samozvesti, priznavamo za vrhovno in poglavitno svojo vzgojno nalogo vzgojo našega v zmislu sokolskih vršin in kreposti na temelju nesebične in požrtvovalne domovinske ljubezni in verske strpnosti.

V.

Vsakogar, ki vidi v naši ideji najvišji ideal moralne in fizične kulture Jugoslovane, Slovane in človeka, vabimo pod svojo zastavo, kjer more najlepše in najuspešneje služiti narodu in domovini!

Trboveljskim rudarjem

Poročajo nam, da se nahajajo trboveljski rudarji v meznem gibanju. Temni elementi skušajo izrabiti to priliko za hujskarije proti Orjuni čez, da bodo njene akcijske čete streljale na stavkajoče, kakor se je to zgodilo v Italiji in hočejo tako istovetiti Orjuno z italijanskimi fašisti.

Pred vsem moramo pribiti, da Orjuna sedaj še nikoli ni otežkočala upravičenih zahtev delavstva. Saj ji njeni statuti naravnost velevali bratstvo pravice vseh zatiranih. Mi smo načelno proti izmožganju in prepotenci velekapitala, bodisi domačega ali tujega! Blazna je trditev, da bo Orjuna branila

švabsko-židovske družbe pred pravičnim nastopom zatiranega delavstva. Nikdar in nikoli!

Nasprotno! Vse svoje sile hočemo zastaviti za pošteno nacionalizacijo takih podjetij. Gospod pri trboveljski družbi pa bodi povedano, da nočemo odnehati preje, dokler ne bo zadnji tujec, bodisi švabski ali »drugorodni« žid, zapustil, — če bo treba tudi nasilnim potom, — našo državo.

Rudarji! Zavedajte se, da je prišel naš dan, dan stare pravde, ko se hočemo, če bode treba, tudi z nasilno gesto osvoboditi tujih pivjav! Bodite složni in ne dajte se slepiti po sladkih obljubah! Orjuna bo začela čistiti tudi v revirjih trboveljske družbe, zato vas prosimo, da nam nemudoma javite vse krivice in šikane, ki jih morate prenašati po tujcih, ter sestavite listo vseh zatiralcev narodne in socialne svobode, da jim pokažemo pot tjakaj, kamor jih vleče srce. Vedite, da nas bo pri tem skupnem nastopu podpirala vsa poštena javnost.

Čevlje kupujte od domačih tovarn tvrdke Peter Kozine & Co. z znamko »Peko«, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in na debelo Ljubljana, Breg 20 in podružnica Aleksandrova c. 1.

Spomin na prvo slovensko republiko.

Ker se nekateri ljudje zadnji čas trudijo, da bi zapisali v zgodovino svoje ime, četudi s sramoto označeno, in se zato ukvarjajo s t. zv. republiko, naj jim v spomin zapišemo dogodek o »prvi slov. republiki«. Leta 1848. so v splošni zmešnjavi prebivalci vasi Skala pri Kopru zahtevali od župana, da je proglasil republiko, potem pa so pili, da so bili vsi pijani. Drugi dan jih župan skliče in vpraša, ali so še za republiko. »Seveda smo,« so rekli, »ker nimamo kolikor hočemo.« — Dobro je rekel župan: »kako bomo pa denar dobili?« — »Prodaj bomo pridele.« — »Kaj na primer?« — »Grah.« — »Kam?« — »V Trst!« — Dobro! — »Eviva Trieste!« — »Kaj pa še.« — »Češnjice.« — »Kam?« — »V Trst.« — »Dobro.« — »Eviva Trieste!« Itd. Nazadnje pravi župan: »V Trst zdaj ne boste mogli prodajati, on ni za republiko. Treba bo iti v Benetke.« Prebivalci se spogledajo, se popraskajo za ušesi in premišlujejo, kaj sedaj. Župan jim pravi: »Tržačani vpijejo samo: evviva Ferdinandu. Oni so Avstrijci, ker jim bolje kaže.« Naenkrat zavpijejo tudi Skalani: »Mi tudi, mi tudi Evviva Ferdinandu!« In republike je bilo konec. To smo zapisali v album tistim, ki jih ne vodi idealizem v politiki ampak samo spekulacija in skrivajo svoje namene pod gesla, ki nimajo v sebi življenjske sile za narod, ampak — za nje.

Naš pokret.

POHVALNO PRIZNANJE. Direktorium Or.-Ju.-Na. v Splitu, odlokom št. 383 1923 izraža pohvalno priznanje za hrabro in požrtvovalno dejanje v borbi za visoke ideale Orjune, sledečim članom Mariborske organizacije: inž. Vedernjak Albert, Jurkovič Anton, Jurkovič Jozo, Jurkovič Peter, Sertič Mile, Vuga Andrej, Kobal Emil, Škerjanec Ivan, Hren Zmago, Ogrizek Adolf, Stiplovec Josip, Bolš Stanko, Kinkela Franjo, Strašnik Lojze, Stoka Vladimír.

V Srednji vasi se je vršil dne 15. t. m. dobro obiskan ustanovni občni zbor naše organizacije za Poljansko dolino. Udeleženci so sprevideli, da je zadnji čas strniti vse napredne vrste v močno organizacijo, ki se bode vsak čas lahko po robu postavila vsem državnim škodljivcem v sredo in korist države in nacije. Izvolil se je definitivni odbor, ki nam je porok, da bode organizacija nevstrašno delovala do končne zmage. Z veseljem opazujemo, da se vedno bolj našemu kmetskemu ljudstvu odpirajo oči in da nam isto kot najvažnejši faktor naše države izraža svoje zaupanje.

V Žireh se je vršil dne 14. t. m. informativni sestanek naših tamošnjih članov in somišljenikov, v kolikor jih je bilo mogoče obvestiti. Po temeljitim razmotiranjem našega programa in stremljenju s strani oblastnega predsednika, so se udeleženci prepričali, da so istega mišljenja in sklenili, da skličejo 5. maja zborovanje, na katerem si bodo ustanovili podružnico naše organizacije za žirovski okoliš.

Informativni sestanek v Jarenini. V nedeljo, dne 15. t. m. se je vršil v Jarenini v Slovenskih goricah prvi sestanek naših tukajšnjih somišljenikov, na katerem je govoril delegat iz Maribora, predsednik R. Rehar o ciljih in nalogah Orjune. Osnovni se je pripravljali odbor, ki skliče v kratkem ustanovni občni zbor. Sestanek v Jarenini je pokazal, da se pričenjajo zanimati za našo organizacijo tudi manjši kraji na deželi, da prodira naša misel tudi v naše samotne in raztresene vasi.

Informativni sestanek V Mirni. Se je vršil v nedeljo 15. t. m. Prisostvovalo mu je lepo število zavednih Mirčanov, ki so spoznali potrebo našega pokreta. O cilju in nalogah Orjune je poročal delegat O. O. v Ljubljani. Izvoljen je bil tudi pripravljali odbor, čigar imena jamčijo, da bode zadobila Orjuna tudi v Mirni trdna tla. Naprej do zmage!

Murska Sobota. V torek, dne 10. aprila se je vršil sestanek članov mestne Orjune v Murski Soboti. Ta, prvi sestanek po ustanovnem občnem zboru, je sijajno uspel. Navzočih je bilo 50 članov. Več članov se je opravičilo. Po pozdravu predsednika se je uvrstilo člane na posamezne sekcije, in sicer: 1. ekonomsko-finanjsko, 2. akcijsko in 3. propagandno sekcijo, v katere se je vsak član prostovoljno prijavil. Nekateri člani ki so se začetkom prijavili, so nahujskani od naših črnih fanatikov neopravičeno izostali, katere se je izbrisalo iz naše organizacije. Dotični niso zmogli sami presojati, minajo lastnega duha in volje, zato jih tudi ne potrebujemo. Vsak nediscipliniran ali neaktiven član se bo tudi pozneje izključil, ker v naši organizaciji ni mesta za ozkosrčne delamrže ali omahljive ljudi.

Z veseljem moremo zaznamovati prostovoljni pristop tudi nekaterih domačinov, kateri so spoznali v Orjuni mlado zdravo organizacijo ki stopa z odprtim vizirjem v boj za svoje vzvišene ideje, ki morajo biti svete vsakemu zavednemu Jugoslovenu. Prepričan sem, da bodo tem sledili tudi ostali, ako bodo nezavisno in nepristransko zasledovali naše delovanje. Mi začenjamo in jim kažemo ravno pot, po kateri bomo krenili strnjeni kot en mož do končnega našega cilja.

Narod Prekmurški ni tak, kakor so ga dosedaj slikali in kakor se ga sodi po njegovem zadržanju. Znati moramo, da je ta narod bil skozi tisoč let odgojevan od naših narodnih sovražnikov, ki so žrtvovali neizmerno truda in denarja, da bi ga pridobili zase. Prekmurški narod je vstrajen in žilav in v svojem jedru zdrav narod, kar dokazuje s tem, da je kljub tisočletnemu potujočevanju, kljub vsem naporom naših narodnih sovražnikov ohranil svoj materinski jezik. Z vsakim očitanjem na to ljudstvo — da je protidrjavno — se mu dela krivica, ker ima tudi ono srce. Ako pa je dokazalo v čem svojo nezadovoljstvo, je temu kriva naša uprava in mi sami, ki ga v svojem fanatičnem egoizmu in strankarski mržnji zastupljamo z najpodležimi sredstvi proti lastnemu bratu in s tem ponujamo sami orožje še raznim temnim elementom in mačdarkim agitatorjem ki se še klatijo po Prekmurju. Ni čuda, da je ta narod, ki se ga tako zastuplja, že od začetka njegovega osvobodjenja izgubil vero in zaupanje v nas. Onim zagrizencem, ki hočejo Prekmurški narod podcenjevati pa kliče, naj se obrnejo rajši v ostalo Slovenijo naj pogledajo okrog sebe in sad njihovega delovanja, potem šele naj primerjajo z njimi Prekmurški narod.

Pri nas je treba samo delavnih, zavednih in idealnih ljudi in videli boste da se nam bodo tudi Prekmurci pridružili in začeli sami čistiti iz svoje srede domače in tuje propalce.

Ta naš prvi sestanek članov je pokazal, da Murska Sobota noče zaostajati za drugimi mesti, ker je naša ideja prava in vodi pot k ozdravljenju.

Naprošamo vse poštene državne in privatne uradnike, kakor tudi vse druge državljane, da nam naznanijo pismenim potom na naslov Mestne Orjune, statistično oddeljenje, vse renegate, tujce in razne naše uradnike, ki imajo temno preteklost!

Anonimnih poročil ne sprejemamo, za tajnost vsem jamčimo! — Načinik.

Blejska Orjuna zasluži posebno pohvalo za svojo požrtvovalnost. Nadamo se, da jej podeli O. O. kmalu naslov dobavitelja, danes pa iskreno hvala za podarjeno pisalno mizo v prvi vrsti tov. Hermanu Tomcu, ki je plačal ta krasen dar.

Priznanje Orjuni v Tučepih.

Direktorij je izrazil Mestnemu Odboru in celi Orjuni v Tučepih priznanje za njeno vzgledno delovanje.

Oblastni odbor v Subotici.

Kakor javlja »Prinčip« (Subotica) je Oblastni zbor v Subotici, ki se je imel vršiti dne 15. t. m. odgoden.

Vršil se bo najkasneje tekom 3 tednov. Udeležilo se ga bo posebno odposlanstvo Direktorija s predsednikom g. dr. Korolijo na čelu, udeležil se bo zbora tudi g. pukovnik Pavle Jurišić in drugi naši odličniki. Točen dan zbora se bo javil čimprej.

Orjuna v dalmatinski Zagori.

Zavzemanju samih kmetov, je uspelo, da se plasira naš pokret v kmetske mase po Zagori. Ustanovila se je Orjuna na Lečevici. S tem je doseženo mnogo kajti Orjuna je zavzela prvo pozicijo v Radičevi Zagori. Lečevica je sedaj točka, iz katere se bode širil naš pokret po Zagori, kjer radičevstvo malo po malo izginja, kot hlapi iz glavice penaste republike. V nedeljo so imeli kmetje uspešno zborovanje, kateremu so prisostvovali delegati O. O. iz Splita. Živeli naši zavedni kmetje!

Letna skupščina splitske Orjune.

V nedeljo 8. t. m. je bila letna skupščina mestne Orjune. Odziv je bil zelo dober.

Skupščino je otvoril g. dr. P. Tomić ter govoril o širjenju nacionalističnega pokreta v Jugoslaviji in o nalogah splitske Orjune.

O delu organizacije je obširneje poročal g. I. Manzoni, o pobiranju članarine in zabavah je poročal blagajnik g. K. Bonačić.

Izbran je bil nov odbor, ki se je konstituiral sledeče:

Predsednik: Marko Nani; podpredsednik: Luka Takac; tajnik: Vinko Karlovac; blagajnik: Krsto Bonačić; odborniki: Joso Šegvić, Ivo Manzoni, Evgen Vušković, Petar Fabris in Ljubo Kostan. Namestniki: Duje Sardelić in Ante Franetić. Revizorji: Peter Berčić, Hinko Lukšić in Jordan Matošić.

Iz skupščine je bil poslan pozdravni brzojav Nj. Vel. kralju Aleksandru. Med pevanjem himne se je skupščina razšla.

Revija nacionalistične Dalmacije.

Splitka »Pobeda« javlja:

Oblastni odbor Orjune v Splitu je sklenil prirediti za Binkošti dne 20. in 21. maja t. l. v Splitu veliko revijo vseh dalmatinskih Orjun.

Vse dalmatinske organizacije so povabljene da sodelujejo na tej reviji; na svečanosti pa bodo prispele deputacije vseh Oblastnih Odborov kraljevine.

Dalmatinske Orjune se že pripravljajo, da se udeležijo korporativno te naše svečanosti. (Pojasnili in navodila daje O. O. v Splitu).

Spopad Orjune in Radičevcev v Dalmaciji.

Novosnovana Orjuna v Drnišu je obšla ves drniški srez in budno pazila na protidrjavno delo Radičevih pristašev, posebno pa na razdorno delovanje 30 vojnih beguncev, ki bumajo mladino, da ne gre k vojakom. Ob tej priliki je prišlo do spopada in krvoprelitja. Bilo je več težko in lahko ranjenih Radičevcev.

Osnovanje novih Orjuna v Sremu.

Te dni bode ustanovni občni zbor Orjune v Maradiku (Srem), v Bačkom Brestovcu in Novem Bečeju. Vsem bodo prisostvovali člani oblastnega odbora.

»Orjuna« sportni nogometni klub.

Novosadski »Vidovdan« piše:

Delo Orjune se razteza na vse strani našega javnega življenja, ono povzdiguje in favorizira vse ono, kar krepi našo raso bodisi fizično ali duševno. Radi tega je logični pojav, da mora Orjuna posvetiti veliko pažnjo tudi sportu. Novosadski oblastni odbor, želeč nuditi svojim članom priliko plemenitega tekmovanja v lastnem krogu, ter želeč potegniti vse svoje člane iz obstoječih anacionalnih klubov, osnoval je svoj sportni klub Orjuna. Klub bode osnovan kot prvo svojo nogometno četo.

Naš tisk.

Naš novi organ. Kljub vsem težkočam, s katerimi se morajo boriti naši tovariši na Hrvatskem, je uspešno bratskemu O. O. v Zagrebu, da začne izdajati svoj lastni organ z imenom »Orjuna«. List bo izhajal vsako sredo na štirih straneh velikega formata.

Našim neustrašenim in junaškim tovarišem želimo mnogo uspeha. Z junaškimi mišicami in s trezno besedo naj delujejo na organiziranju vseh Jugoslovenov na Hrvatskem. Edino na ta način bodo oslabili in uničili vse sovražnike naroda in države. Naprej za zmago naše misli!

Prijateljem in tovarišem priporočamo, da širijo našo štampno. Vsaka organizacija mora prejemati vsa naša glasila.

Naročnina za zagrebško »Orjuno« pošilja se na naslov uprave — Zagreb, Ilica 25/III, in znaša za celo leto 80 Din, za pol- in četrtleta relativno.

Živela Orjuna Hrvatske!

»Pobeda« (Split) piše o borbi protidravnih elementov in naglašajo: Jugoslovanski nacionalisti niso nikdar želeli ali pripravljali državljanske vojne, ki bi imela — kakor vsaka vojna — svoje težke posledice; naši neprijatelji in neprijatelji edinstva so se trudili, da nas očrnijo pred narodom in so zato stalno širili laž, da zahtevamo to vojno mi.

Vendar ponavljamo, da za rešitev države ni sredstva, ki bi se ga ne oprli, ni žrtve, ki bi je ne doпрineli, da rešimo to državo, če bi ji grozila nevarnost.

To naj vzamejo na znanje vsi oni, ki se pripravljajo, da razdro državo.

»Vidovdan« (Novi sad) piše o potrebi vstvaritve močne državotvorne stranke, katere bi okrepila naš notranji in vnanji položaj. Med drugim piše: Radikalno demokratska koalicija ni nikaka idealna rešitev naše nacionalne in državne krize, ona se sme in more uporabiti samo kot poliativno sredstvo, katero bode dal čas in možnost dozorevanju nove državotvorne ideologije, ki jo omenjajo jugoslovanski nacionalisti. Mnogo bolje bi bila popolna združitev radikalcev in demokratov, njihove fuzije v novo edinstveno državotvorno stranko.

Prva korist od te fuzije bi bilo eliminiranje vseh onih elementov, ki se držijo v svojih strankah samo po zakonu inercije, a njihovi pogledi na državo so diametralno nasprotni z uradnim programom njihov strank. Drugi veliki uspeh te fuzije, značilen za naše bodoče državno življenje, bilo bi končno obračunavanje s plemensko ideologijo v radikalni stranki.

Tretji pozitivni rezultat te fuzije bi bila idealna situacija, s katero bi ta nova državotvorna stranka stopila v volitve. Združujoč sebi vse državotvorne elemente mogla bi smelo pošteno in s polno pravico izdati parolo: »Za državo in narodno edinstvo.« Odkrito in brez obotavljanja dobila bi na svojo stran vse jugoslovanske nacionaliste. Povedati hočemo enkrat za vselej našim prijateljem in sovražnikom, da se mi ne borimo zato, da bi vršili na vlado, nego zato, da vlada naša ideja. Nam je popolnoma vseeno, kdo od osebno in politično poštenih ljudi izvede to idejo, ali izvesti jo mora integralno in končno.

Jugoslovanski nacionalisti nočejo ministrskih foteljev, nočejo niti osebne diktature, oni iščejo diktaturo svojega postulat o integralni naciji in državi, a fuzija državotvornih strank je najkrajša pot do vstvaritve naše ideologije.

Osnivalmo »Jadransku Stražu«!
Pomožimo »Jadransku Stražu«!

Narodno gospodarstvo.

DI. F.:

Francoska industrija in pomanjkanje koksa.

Francoske plavžarske družbe se morajo boriti z velikimi težkočami. Pomanjkanje in podražanje koksa vpliva na porast cen železa in tovarniških izdelkov. Efektna borza se giblje v znamenju nezaupljivosti kupcev. Cen ne bo mogoče preje znižati, dokler se ne bo ustvarila zadostna rezerva koksa. Zato so se franc. industrialci začeli pogajati z ameriški plavžarji za nabavo večje količine koksa. Obratni tovor bi tvorile železne rude iz Briey-skih rudnikov. Vendar pa so valutarni motivi onemogočili realizacijo tega načrta.

Kakor poroča »Pays de Galles«, je naba vrednost, oziroma koka tudi iz Anglije v sled meznega gibanja rudarjev zelo otežena. (»Loyalnost« Anglije?)

Stabilna vrednost bakra, je imela občuten upliv na celotno koto. Akcije Rio-Tinto, so bile realizirane na podlagi padca livre, kmalu pa so kovinski kurzi začeli padati, potem ko se je diskontiralo kontumiranje hausse.

Naš narod s toplimi simpatijami zasleduje gigantsko gospodarsko borbo Francije, iz katere bo izšla leta zmagovita in gospodarsko okrepljena, — fakt, ki bo edini pripomoček gospodarski konsolidaciji Srednje Evrope.

OD NAŠIH VRLIH GOSPODINJ je odvisno, da se pri nas uporablja domači izdelek, kakor so »PEKATETE«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Kronika.

UREDNIŠTVU DNEVNIKA »SLOVENE« pošliti smo sledeče pismo: Podpisna organizacija dobro ve, da mora priti med organizacijami in strankami različnih političnih naziranj do ostrih političnih bojov, nikakor pa ne uvideva, da treba v takih bojih nasprotnika žaliti, blatiti, poslati, uporabljati proti njemu laž, skratka sredstva, ki niso vredna dostojnega človeka. Naša organizacija, kakor tudi naš list »Orjuna« se je do danes vedno držala mej dostojnosti, ker ne moremo trditi o Vas, da ste v svoji samoodbrambi tudi prakticirali neje discipline. Vred tega Vas, kakor tudi Vam sorodne liste opozarjamo, da prenehate s takimi napadi, ki zaščujajo, da jih obsoja vsak dobro vzgojen človek, ker se sicer lahko zgodi, da bodo naši člani samovoljno zgrabili za sredstva, ki bodo marsikomu neljuba in postrila že ilak napeto stanje med državljani iste krvi, kar nikakor ne leži v naših interesih. To Vam v ljudo sporočamo, da ne bode mogoče izpazne neupravičenih očitkov. Oblasni Odbor »Orjuna« za Slovenijo. Uredništvo »Orjuna«.

Marijorska Orjuna v službi policije. Pod tem naslovom sta prinesla »Straža« in po njej »Slovenec« idiotsko neumno vest, da je tajnik marijorske Orjune dr. Cazafura »aretiral nekega kolesarja, ker je vozil po prepovedani poti ter ga odgnal na policijo,« radi česar, da ga je sedaj policija naznanila državnemu pravdnistvu. Ne bi odgovarjali, če ne bi bila to ravno tako lepa prilika pokazati, kako nesramno laže to »katoliško« časopisje. Resnica je bila namreč taka. Dr. Cazafura se je pripeljal v avtomobilu z neke komisije v mesto in je bil priča jako mučnega prizora. Na nekem trotoarju je stala gruča malih otrok v katere je zavozil nek kolesar in je le srečen slučaj nanesel, da jih ni poškodoval. Mesto pa, da bi jo bil pobral, se je začel surovo znašati nad nedolžnimi otroci ter jih obkladati z raznimi nemškimi psovki. Dr. Cazafura, ki je bil priča tega prostastkega dogodka, je neznanca dostojno opozoril, naj pusti na miru otroke, ker leži krivda na njegovi strani, ker vozi s kolesom po trotoarju, koder je prepovedano. Neznavec pa se je na to spravil še nadenj ter ga pričel obkladati z raznimi dehtecimi psovki. Dr. Cazafura je zahteval, naj se legitimira, ker se pa ni hotel muje vzel kolo ter se odpravil z njim na policijski komisariat, kjer ga je izročil in prosil, naj se mu sporoči ime lastnika, ko pride poni, ker ga je razžalil in ga bo tožil. Vložil je tudi takoj tožbo proti neznanecu radi razžaljenja časti. To je bilo vse: vse drugo, kar sta pisala omenjena lista je navadna prostaška laž. Za »katoliško« časopisje pa je veloznačilno, da zagovarja suroveže proti nedolžnim otrokom katere bi bil kmalu povozil.

Litija. Uganka nam je tukaj vsem od kod so tukajšnji klerikanci tako dobro informirani o našem gibanju. Naprimer eden prvak naših nasprotnikov je v soboto opoldne prišel iz Ljubljane ter se proti enemu našemu članu izjavil da mu je veliki župan rekel da se občni odbor Orjune v Litiji ne bode vršil ker ni dal dovoljenja in da ga tudi ne bode dal. Rekel mu je tudi da namerava veliki župan Orjuno razpustiti in da je že napravil vlogo na ministrstvo. V nedeljo je pa on tudi po mojem mnenju preje vedel da se sme vršiti kakor sam glavar. Lahko da je bila po večini le domišljija a značilno je da je vse tako bilo kakor je on rekel.

Nemškutarski kandidat čevljar Berna je postal zadnji čas zelo ošaben. Vred zmage svojega tova-

riša Schaura si ga mož večkrat privoščil kak polič preveč, vsaj tak utis je dobil nedavno tega naš znanec, ko ga je naletel vračajočega se iz kavarne Prešeren. Kričal je proti Orjuni in besnel, da so v Celju zopet gospodarji nemčurji. Seveda stori to takrat, kadar vidi, da je cesta prazna. Možu priporočamo v prihodnje več previdnosti. Sploh je opaziti v poznih nočnih urah tuljenje in izzivanje celjskih rene-gatov. Očividno si ti domišljajo, da so zopet v stari Avstriji. Največ šundra je pred kavarno Prešeren okoli polu 1. ure ponoči, ko jo zapro. Ko vidi, da ni nikogar, izziva pijana nemškutarija in tuli nemške pesmi. Doslej sta se zgodila že dva taka slučaja. Kričanje so nadaljevali še po ulicah. Zagotavljam svedčano, da takih slučajev ne bomo več dopustili. Če ne gre z nasveti, napeli bomo druge strune. Mera je polna. — Orjunaš.

Edino naš pokret osreči demovina!

Razne vesti.

Nacionalna nezvest. Na ljubljanski ulici se srečate z »Grüss Gott« in dalje pogovarjate v nemškem jeziku narodna dama in hči tukajšnjega obrtnika Sz...a. Torrej starejša ljubljanska gospa, ki hoče sicer veljati za narodno damo govori danes 5. leto po prevratu priznani nemčurki na ljubo v blaženi nemščini. Narodna dama se danes nima toliko ponosa v sebi, da bi nagovorila to Nemko slovenski in bi se potem z njo v svetem slovenskem jeziku, ki ga ta brez-dvoma tudi obvlada, pogovarjala. Zalostni časi! Kje je naša narodna zavednost? Bi ti v Gradcu ali v Celovcu govorila kaka Nemka Slovenki na ljubo slovenski? Niti navadna žena ne bi tega hotela, kaj se narodna Nemka. In pri nas! Ponoč na nadijo, je pri nas zginil. Zlostno in samo zalostno, postaja že brezupno. Spominjamo se še časov, ko so ljubljanske Nemke bojkotirale slovenske dame, zato ker so bile slovenske. Danes bi bilo na mestu tudi tako bojkotiranje in katera ljubljanska Nemka ne bi hotela govoriti slovenski, bi se jo moralo izločiti iz družbe in jo javno ignorirati. Isto velja za naše akademike, ki raznim frilicam na ljubo švabčarijo po ljubljanskih ulicah. Dijaštvo, naše visokošolstvo bi moralo imeti toliko narodne energije, da bi samo pazilo na svojega kolego in ga najprej opozorilo, da neha s švabčarenjem in ako to ne bi izdalo, ga javno proglasilo in ignoriralo. Le tako bi začele počasi ozdravljati razmere, ki postajajo za Ljubljano že direktno nevarne. Drug slučaj! Nemški deček pride v prodajalno, zahteva blago v nemškem jeziku in trgovski s-trudnik se trudi in lomi z njim nemščino. V Celovcu pa bi trgovec drugače napravil z dečkom, ki bi zahteval blago v slovensčini. Tu bi se kratkoma obrnil od njega in mu ne bi dal zahtevanega blaga, pač bi mu dal kak nameček s troletnom in butelnom. Otoci, ki nameravajo ostati tu pri nas v Jugoslaviji pri naših polnih skledah in pri slovenskem belem kruhu, se bodo morali priučiti tudi naše govorice. Doma naj govore kakor hočejo, toda v prodajalnih ne bomo švabčarili. Zobj za zobj Slovenec v Celovcu doma lahko govori slovenski, toda v prodajalni dobi blago le tedaj, če govori nemški! Zbudimo se iz naše nezvesti, skrajni čas je že in postanimo pozorni na našo zlato svobodo, ki je vredna več ko vse zlato celega sveta. Precenimo že vendar enkrat to našo pridobitev in dvignimo glave ter bodimo ponosni — ker smo bogati. Doktor v Celovcu in drugod Slovenec ne bo slovenski postrežen, toliko časa tudi pri nas ne sme biti Nemec nemški in deca, ki misli ostati pri nas, se mora brezpogojno navaditi slovenskih izrazov. Doktor se to ne izvrši, še nismo nikak narod, ampak smo samo neke vrste bastardi, ki ne poznajo ni matere ni očeta. Vsa-komu, ki je brezobziren do našega jezika, bodimo brezobzirni še mi! Boj kot — bodi naše geslo. Blizajo se resni časi, ko bomo vsi, ki se sami ponižujemo, podlega zopetni tujčevi peti. Če gre tako naprej, bomo v dveh letih tako rapidno padli, da bomo gospodarsko popolnoma zasluženi. Tuj kapital, tuje namerščenstvo nas je jelo tako hitro izpodrivati, da danes naš slovenski abiturijent trgovske šole ne dobi več službe. In to v Sloveniji 5. leto po prevratu. Sramota, ki jo začnimo takoj brez odloga raziskalno brisati iz našega privatnega, gospodarskega in političnega življenja.

Vsem, ki želijo zdravje sebi, svojim dragim in našemu narodu, priporočamo edino sredstvo zoper črne koze in rudeče garje, da takoj naročite »ORJUNO«, ki je priznana najboljša cepilno sredstvo proti tem ostudnim boleznim.

A. & E. Skaberne
Ljubljana
MANUFAKTURA
in
MODA
na debelo in drobno.

Stegú in drugi
kom. družba za strojno in električno industrijo.
Pisarna v palači ljubljanske trdnjave banko Dunajska c. 1b, III. nadstr.
Postavlja:
kompletne naprave modernih žag ter naprave za sušenje lesa.
Dobavlja in montira:
vse stroje za lesno obdelavo.

Avtomobile
kolesa, motorje, pnevmatike vseh vrst, olje, bencin in druge potrebščine ima vedno v zalogi
F. Florjančič
LJUBLJANA
MODNA TRGOVINA
A. ŠINKOVIC
NASL. K. SOSS
LJUBLJANA
Mestni trg 19.
CENE ZMERNE!!

Ako kašljate je edino sredstvo proti prehlajenju
PEKTO
kateri sigurno pomaga
„ADRIJA“
drogerija in foto-manufaktura
B. Čvančara, Ljubljana.

Ing. dr. Miroslav Kasal
oblastveno poverjen storbeni inženir in mestni stavbenik
Ljubljana, Mirje št. 11.
Izvršuje in projektira vsakovrstne visoke zgradbe, vodne zgradbe, železobetonske stavbe itd.

Autogaraža
AUTODELAVNICA

A. Thaler
LJUBLJANA
GLINCE 37.

Manufaktura — Moda — Konfekcija
DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA, Dvorni trg Stev. 3
v zalogi specijelno angloško i deško sukno, vseh vrst obleke, usnjeni suknišči, dežni plašči, pelerine, zimniki, raglani etc.
Izdelava oblek v last-nem modernem salonu

Iz Prekmurja nam poročajo: Tu v Prekmurju se bodo oddajale definitivne učiteljske službe. Prišlekovi je malo prošlo, iz gnostavnega vzroka, ker nebojo bili pokorni rimsko-ogorskim popom. Se vedno smo cerkveno dočeljeni madžarskemu škofu v Sombateliju. Vsi popje hočejo imeti za učitelje prekmurske domačine, ki so madžarsko orientirani. Vsi krajni šolski sveti so se izrekli samo za prekmurce a enoglasno so odklonili prošnje kakšnega »Štajerca in Kranjca. Naša politična oblast v Murski Soboti je dosedaj šla vedno na roko popovski intervenciji, a učitelja, ki se je eksponiral na prosvetnem polju v smislu vladnih naredb, je oblast, dosednji šolski nadzornik Jurko, ki je šel hvala Bogu v penzijo, prestavila v drug kraj in mu naročila, da naj vendar miruje in ne ruje proti madžarskemu duhu, ki vlada med popi in tudi med voditelji učitelji, ki so bili vzgojeni na Madžarskem. Polagam Orjuni to šolsko vprašanje v Prekmurju v razmišljanje. Ako bodo nastavljeni za voditelje Prekmurci domačini, bo vzgoja mladine v madžarskem — avtonomističnem duhu. So odgojitelji, ki ne puste, da bi se deca slovenskih staršev poučevala v slovensčini, temveč morajo obiskovati madžarski oddelek: Šola v Dobovniku. In vse to se je godilo in se še godi z dovoljenjem naše šolske oblasti. Poročila o mešanem šolskem stanju v Učiti. Tovarišu (posebno odhodnica nadz. Jurku) in pa menda tudi njegova službena poročila na vlado, so le pesek v oči — Potem-kinove vasi. Drugače pa je šola v narodnostnem oziru pod vsako kritiko! Recimo v Turnišču (6 razrednica in obrtna šola) je vodja Prekmurec, ki je pred vojno služboval na neki Juljanski šoli v Slavoniji.

Predlagal bi Orjuni, da napravi potrebne korake pri višjem šolskem svetu in pri vladi, da se prepreči imenovanje Prekmurcev za voditelje, ker ti ne bodo vzgajali mladine v nacionalnem duhu. Je par častnih izjem. Za voditelje naj pridejo zavedni Jugoslovani, ker drugače bo mladina izgubljena. Orjuna naj tudi položi novemu nadzorniku g. Cvetku, da naj krene nova pota na šolskem polju. Naj mu bo vodilna zvezda vzgoja v jugoslovanskem duhu, ne pa, kakor njegovega prednika, komodno življenje in posebno še nobena zamera pri popih in ljudstvu.

Iz Staroga trga pri Rateku. Nismo se še oglasili — a ker se je preveč dela priti jugoslovanski misli, ideji, proti značaju jugoslovanske duše v Loški dolini — moramo in hočemo, da zvedo tudi drugi, ter v svarilo dotičnemu, kaj se godi, in kaj delajo »Laži Jugoslovani« in črna internacionala pri nas.

Tu imamo še pravi cvet »Švabov«, ki se sicer delajo vzorne Jugoslovane. Žalibože so to domačini, katerim se pridružijo še snežniška gos-poda, ki je povečini vsa nemška. (O teh prihodnjih natančneje v vseh oziirih). Kaj nimamo mi Slovani zmožnejših ljudi kot so ti? — Domačini pajdaši teh, vsak slovenski odstavek če ne že stavek nadaljuje z nemškimi. Med seboj pa najraje govore nemški. Popolnoma so saljubljeni v nemščino. Ne vem kaj mislijo — so li prespali leto našega vstajenja in smrti Avstrije. No — pač kažejo svojo inteligenco in narodno zavednost. Seveda tej gospodi je Or. ju. na posebno nevarna smet v oči. Zavedajoč se da Orjuna ne pozna samo sedanjosti — ampak da veliko ulogo igra pri njej preteklost, katero vrže na najgostejšo sito narodnosti, Marsikaj bi pustila ta gos-poda na situ, kar bi jim ne bilo ravno ljubo in v dokaz pregoreče narodnosti. Zato je razumljiv njih sovražni sprejem »Orjuna«, ki ima prevzvišene cilje, ki jih seveda ta inteligenca ne pozna ali ne mara poznati.

Še hušji sovražnik naše organizacije je pa črna internacionala. Za časa agitacije pred volitvami je g. kaplan Demšar, na nekem shodu omenil »Orjuna« — to je zelo nevarno društvo, za katerega cilje še ne vem. Može fantije — le glejte, da ja nobeden izmed vas ne pristopi k temu brezvernemu društvu. S kako protagitacijo je sprejela naša duhovščina »Orjuna« v Loški dolini. Imel je strah že pred nepoznano organizacijo. Ko pa je nekoliko dobil vpogled v namene in cilje Orjune, mu je ta strah izvil krik: »Gorje, gorje vam orjunaši, če začnete s silo«. G. Demšar naj zve, da mi ne delamo radi s silo, ter da nismo nikaki fašisti, kakor nas je že neke

imenovali — ampak mi delamo — ozir, bomo delali, z drugimi sredstvi, kakor s prosveto i. dr. Narod probujati, ter ga pripraviti do samostojnega razmišljanja in dela, da vidi kaj je prav in kaj ni. Tako bo potem samo sodilo demagoge, ki ga sedaj zapeljujejo. Seveda vam je ljubše, če je ljudstvo neumno — zabito, ker po tem ga lahko zapeljuje-te in molzete. A tudi ljudstvo bo zvedelo potem knjig, kaj je delala ravno duhovščina v prejšnjih dobah z ljudstvom, kako ga je trpinčila in izžemala. Takrat vas bo ljudstvo samo obsodilo. Vi se pa iz te strani, da bi ljudstvo prišlo do spoznanja, bojite in sovražite »Orjuna«.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Gibanje Orjune se je pričelo širiti tudi na severni meji naše države in med drugimi vzbujajo osebite v našem trgu in okolihi ugodno zanimanje in smešna razburjanja. Najzanimj po godu je to mašemu nade učitelju Cirilu Vobitu, ki se je že večkrat zgražal nad Orjuno in njenim pokretom z ne ravno častnimi izrazi in ki se je raditega že tudi skregal s svojimi zavednimi tovariši. Ne čudijo se temu ljudje, ki poznajo njegovo preteklost začasa narodnega delovanja pri Sv. Barbari v Halozah. Tudi tukaj se je moral ta človek (l. 1920) ob svojem prihodu v naš trg najprej predstaviti in pokloniti našim najzagrizenjšim nemčurjem in postal je takoj stalem odjemalec Ferdinanda Goloba. Posebno čudno in značilno je njegovo prijateljsko občevanje s tukajšnjim nemčurjem in klobučarjem Lukmanom, čeravno mu je znano njegovo protidržavno mišljenje in kako se je ta izrazil laniško leto o naši kraljevski hiši. Ker je občevanje s takim človekom za drž. uradnika nedopustno, pričakujemo, da ga višješolska oblast na to opozori. G. nadučitelj pa naj bo uverjen, da ne bo on nikdar zabil orjunaškega pokreta ampak, da bo se ta širil in ostal trden, ko njega že davno ne bo več tukaj.

Jugoslovanske tvrdke z nemškimi potniki. Po Sloveniji potujeta te dni dva potnika, ki sta oba Nemca in nezmajna našega jezika, oba pa sta zastopnika naših tvrdk. Prvi je zastopnik tvrdke A. Lampret v Ljubljani, drugi pa tvrdke Josu Čaklovič, Zagreb, Gunduličeva ulica. Opozarjamo obe firmi da se ne bomo več dolgo pustili izzivati od potnikov, ki ne razumejo našega jezika. Vsem našim trgovcem in podnikom pa priporočamo, naj jih, ko se prikažejo, posade enostavno pred prag.

Jugoslovanski Lloyd v Mariboru. V Mariboru nas je pred približno podrugim letom osrečila neka »jugoslovanska« družba, v kateri se nahajajo baje tudi ugledni člani beograjske porodice s konfekcijsko tvornico, ki nosi krasen naslov »Jugoslovanski Lloyd«. Je pa to tudi vse, kar je na tem podjetju jugoslovanskega. Ravnatelj je nemški žid, na vodilnih mestih so sami Nemci, v pisarni skoro izključno same tuje moči, med delavstvom pa tvorijo ogromno večino inozemski »strokovnjaki«. Izpraznjena mesta zasedajo vedno znova Nemci in tuji Slovenci in Slovenke se dosledno odklanjajo. V Mariboru vlada proti tej nesramni in izživalni družbi splošno ogorčenje, če bi si pa kdo usojal kritizirati ga takoj primejo za vrat slovenski »veljaki«, ki imajo na podjetju gotove interese. Tudi slovensko časopisje, celo narodna, si ne upa posvetiti v to sršeno v gnezdo. Mi pa nismo odvisni od nikogar in na nas ne bo nihče uplival, zato izjavljamo tu jasno in odločno, da zahtevamo od oblasti, da napravi pri »Jugoslovanskem Lloyd« v Mariboru red in prisili nemškega čifuta, da sprejema v službo v prvi vrsti na še ljudi. Ako se pa oblast boji visoke beograjske porodice, se je mi ne bojimo in bomo po preteku gotovega roka, katerega damo podjetju in oblasti, sami napravili red.

Naš organ nosi ime »ORJUNA«, kar pomeni v staroslovenskem jeziku: vihar; ta vihar naj visoko dvigne prapor našega nacionalizma!

Lastnik inž. F. Kranjec.
Odgovorni urednik VI. I. Galzig.

LJUBLJANA, Mesni trg 5

O. BERNATOVIC

KONFEKCIJSKA TRGOVINA

MANUFAKTURNA
VELETRGOVINA

HEDŽET & KORITNIK

LJUBLJANA

FRANČIŠKANSKA ULICA 4

BRZOJAVI: HEDŽET

TELEFON 75

MERAKL

boje, barve, lak, kit,

email, čopiči

najboljše kakovosti nudi

Medić, Rakovec, Zankl, d. z.
o. z.Maribor, Ljubljana, Novisad,
podružnica. centrala. podružnica.MODNA KROJAČNICA
JOŠKO SUŠNIK

LJUBLJANA

CHARLES PRINC

Poštni predal 124.

Manufakturno blago na debelo.

LJUBLJANA,
MIKLOŠIČEVA C. 36.

Kr. monopolna veleprodaja soli

JADRAN d. z. o. z.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19.
Prodaja špecerijskega in kolonijalnega
blaga na debelo.

Telefon interurb. 113.

Parfums - Driay - Paris

Ing. V. NIKOLIĆ

Kraljevski dvorski liferant

LJUBLJANA - MOSTE

Telefon št. 562.

Zobna pasta

„Aikadont“

Ustna voda

Otroški
vožičkizložljive lesene stolice za otroke,
ki služijo obenem kot mizica,
razni igračni vožički z in brez
košare, šivalni stroji in dvokolesa
so najcenejši: „TRIBUNA“,
tovarne dvokoles in otroških vožičkov
v Ljubljani, Karlovska cesta 4.Oglasi v „ORJUNI“
imajo
najboljši uspeh.

FRAN MULEC & DRUG

LJUBLJANA, VOŽARSKI POT 1

TELEFON ŠT. 75.

Carinsko - Posredniški - Bureaux

Podružnice:

Uvoz GROM Izvoz
Centrala Ljubljana Kolodv. ulica 41.Zagreb, Maribor,
Jesenice, Boh. Bistrica,
Čakovec, Rakov.

Telefon int. št. 247.

Glavna zaloga cigaretnega papirja „ABADIE“

Papir en gros.

Vse vrste ovojnega, konceptnega, pisemskega
ter barvastega Couleur-papirja ima vedno v zalogi
po najnižji ceni.

A. LAMPRET

Krekov trg št. 10.

Telefon int. št. 247.

Naznanilo.

Dobrovoljačka banka d. d. u Zagrebu
podružnica v Ljubljanije te dni pričela z rednim poslovanjem
na Dunajski cesti št. 31.

Delniška glavica: Din 10.000.000.—.

Brzojavni naslov: Dobrobanka Ljubljana.

Telefon šte. 720.

TVORNICA
KUVERTIMA VEDNO V ZALOGI IN IZDELUJE
PO NAROČILU VSE VRSTE KUVERT

!! NA ŽELJO POŠLJEMO VZORCE !!

PINTER & LENARD

VELETRGOVINA Z ŽELEZNINO

TELEFON ŠT. 282 BRZOJAVI: „PINLEN“ MARIBOR

Naklada in izdaja lastnih serij „Stenskih reklamnih načrtov trgovsko-
prometnih središč in kopališč kraljevine SHS“:

Serija A: Načrt Ljubljane.

Serija B: Bled, z železniškim omrežjem cele naše države.

Serija C: Sušak, s parobrodsko in železniško karto,
po osnutku ing. Gregora, se priporoča trgovsko-industrijskim
izvoznim in uvoznim krogom.

OGLASNI IN REKLAMNI ZAVOD

JOSO ZORMAN

LJUBLJANA, GLEDALIŠKA UL. 2

Sprejema oglase za vse časopise in revije, posebno
za čas III. ljublj. velesojma!Lastna koja na letošnjem
III. ljublj. velesojmu!Proračuni in pojasnila
brezplačno, oglasi po
origin. oglašnih cenah

Poštni ček. račun št. 12.866 v Ljubljani.